

BATI ANADOLU'DA BİR YÖRÜK GRUBU: XVI. YÜZYILDA KARACA KOYUNLULAR

A Yoruk Group In Western Anatolia; In The 16. Century Karaca Koyuns

Sadullah GÜLTEN*

Bati
Anadolu'da
Bir Yörük

192

ÖZ

Araştırmanın Temelleri: XV. ve XVI. yüzyıllarda Aydın ve Mentеше sancaklarında yaşayan Karaca Koyunlu taifesi.

Amacı: XV. ve XVI. yüzyıllarda Karaca Koyunlu cemaatlerinin dağıldıkları sahalara, idari, mali ve nüfus yapılarıyla yerleşik hayata geçiş süreçlerini incelemek.

Veri Kaynağı: Tahrir defterleri.

Ana Tartışma: Cemaatlerin dağıldıkları sahalara nerelerdi? İdari ve mali yapıları nasıldı? Yerleşik hayata geçiş süreçleri etkileyen faktörler nelerdi? Taifeleri oluşturan cemaatler hangileriydi?

Sonuç: Karaca Koyunlu adının Kara Koyunlu Devleti ile bağlantısı olmayıp, taifenin dağıldıkları sahalara Mentеше ve Aydın sancakları ile sınırlı kalmamıştı. Bununla birlikte mali yapıları bölgede bulunan diğer Yörük gruplarına göre farklılık göstermekteydi. Cemaat sayısı ve buna bağlı olarak nüfusları sürekli artış göstermişti.

Anahtar Kelimeler: Yörükler, Konar-Göçerler, Karaca Koyunlular, Aydın Sancağı, Mentеше Sancağı.

ABSTRACT

Bases of Research: XV. and XVI. centuries living in Aydın and Mentеше Sanjaks Karaca Koyuns.

Purpose of the Research: In the XV. and XVI. centuries the community Karaca Koyuns to examine that they spread the field, administrative, financial and population structure of the transition to settled life. The places with limited spread of the community did not Mentеше and Aydın Sanjaks. However, financial structures vary in the region according to the other Yoruk Groups. Depending on the number of community and its population had increased continuously.

Resources of Data: Tahrir Books

Main Discussion: Where were Communities scatter fields? How was the administrative and financial structures? What were factors affecting the transition to settle life? Which were Yoruk Groups from communities forming?

Conclusion: State of the Kara Koyuns with the name of is not affiliated with Karaca Koyuns.

Keywords: Yoruks, Nomadics, Karaca Koyuns, Aydın Sanjak, Mentеше Sanjak

GİRİŞ

Karaca Koyunlulara ait ilk bilgilere Maliyeden Müdevver Defterler arasında bulunan 232 numaralı Aydın tahrir defterinde tesadüf edilmektedir. Tahririn düzenlenme tarihi 1466–1467 olup, defter zamanla parçalanmıştır. Parçalanmış kısımlar sonradan Karahisar-ı Sahip sancağına ait olan Maliyeden Müdevver Defterler arasında bulunan 230 numaralı deftere eklenmiştir. Bu bağlamda, taifeye ait bilgiler bahsedilen defterin 197 ila 229 sayfalarında yer almaktadır.

Karaca Koyunlular hakkında bilgi veren diğer defterler sırasıyla Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunan TD 8 numaralı tahrir defteri ile Maliyeden Müdevver

* Yard. Doç. Dr., Ordu Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü

Defterler arasında bulunan 17863 numaralı defterlerdir. TD 8 numaralı defterin düzenlenme tarihi hakkında çeşitli görüşler mevcut olmakla beraber, defterin 1473–1477 yılları arasında düzenlenmiş olduğu genel olarak kabul edilmektedir. Maliyeden Müdevver Defterler arasında bulunan 17863 numaralı defterin ise 1476–1477 tarihinde düzenlenmiş olduğu anlaşılmaktadır. Kanuni döneminde düzenlenen defterdeki (TD 414) atıflardan hareketle MAD 17863 numaralı defterin Hüsam Bey tarafından hazırlandığı anlaşılmaktadır. TD 8 numaralı defter Aydın sancağının genel bir tahriri iken, MAD 17863 numaralı defter doğrudan Karaca Koyunlu taifesine ait bir tahrir defteridir. Anlaşılacağı üzere, her iki tahririn düzenlenme tarihleri birbirine oldukça yakındır. TD 8 numaralı defter ve MAD 17863 numaralı defterdeki neferlerin karşılaştırılması bize MAD 17863 numaralı defterin TD 8 numaralı deftere nazaran sonradan düzenlendiğini göstermektedir. Örneğin, Hamitler cemaatine mensup neferlerden Mustafa veled-i Nasuh TD 8 numaralı defterde kara olarak yazılmışken diğer defterde çift, Hamit veled-i Nasuh ve Mehmet veled-i Mahmut yine TD 8 numaralı defterde mücerred iken diğerinde çift olarak kaydedilmiştir. Öte yandan, MAD 17863 numaralı defter baş kısmından eksik olup, defter Sevinçler cemaatine mensup neferlerin isimlerinin yazıldığı bölümle başlamaktadır. Defterin 11. sayfasında kayıtlı Uzun Hacılar cemaatinin mükerrer yazıldığı belirtilmesine rağmen, cemaate ait diğer kayıt elimizdeki bölümde yoktur. Bu açıdan, eksik kısmın ne oranda olduğunu tahmin etmek mümkün değildir.

Karaca Koyunluların diğer defterleri TD 87, TD 414, TD 166, TD 176 ve TD 270 numaralı defterlerdir. Aydın sancağına ait olan TD 87 numaralı defter 1512 senesine ait olan tahririn sonuçlarını ihtiva etmektedir. Defterin baş kısmında Karaca Koyunlu taifesinden Derzi Ali ile Yenişehir Yörüklerinden Karaca Yahyalı cemaatlerine rastlanılmaktadır. Bu iki cemaat dışında, belirtilen taifelere tabi cemaatlere ait bilgilerin yer almaması defterin baş kısmının zamanla dağılmasından ileri gelmiş olmalıdır. TD 166 numaralı defter Başbakanlık Devlet Arşivleri tarafından yayınlanan Muhasebe-i Vilayet-i Anadolu Defteri olup, 1530 tarihlidir. Bahsedilen defterin hazırlanmasında tarihi tespit edilemeyen TD 414 numaralı Karaca Koyunlu tahrir defteri esas alınmıştır. Buna rağmen, bazı muaf nüfusun hesaplanmaması nedeniyle TD 166 numaralı defterde cemaatlerin nüfusları eksiktir. Bu durum çalışmada yeri geldikçe belirtilmiştir. Karaca Koyunlu taifesinin yer aldığı ilk defterlerde cemaatler tek kalemde yazılmışken, TD 414 numaralı defterde cemaatlerin farklı şubeleriyle birlikte sakin oldukları köyler de kaydedilmiştir. TD 176 ve TD 270 numaralı defterler de TD 414 numaralı defter örnek alınarak hazırlanmış olup, cemaatlerin farklı kolları ve sakin oldukları köyler belirtilmiştir. TD 176 numaralı defter 1533 ve TD 270 numaralı defter ise 1550 tarihinde hazırlanmıştır. Karaca Koyunluların yakın aralıklarla tahrir edilmeleri cemaatlerin mali yapılarında ortaya çıkan değişikliklerin yakından takip edilmek istenmesinin bir sonucudur. Konar-göçerlerin mali yapılarının yerleşikler gibi durağan bir yapıda olmaması, onların sık sık tahrir edilmelerine neden olmuştur.

Menteşe sancağında görülen Karaca Koyunlular hakkındaki bilgiler ise 1517 tarihli TD 61, 1533 tarihli TD 176, 1563 tarihli TD 337 ve 1583 tarihli TD 110 numaralı defterlerden elde edilmiştir. TD 110 numaralı defter Kuyud-ı Kadime Arşivi'nde bulunurken, diğerleri Başbakanlık Osmanlı Arşivleri'ndedir.

2. KARACA KOYUNLU ADI

Konar-göçerler arasında besledikleri koyun ve keçilerin rengine göre isim alma geleneği oldukça yaygındır (Halaçoğlu 2003: 103). Bu bağlamda Ak/çe Keçili (KKA. TD. nr. 47, v. 392b; BOA. TD. nr. 8, s. 426), Kızılca Keçili (MAD. nr. 14, v. 9b; KKA. TD. nr. 107, v. 16a; BOA. TD. nr. 61, s. 34), Ak/çe Koyunlu (KKA. TD. nr. 47, v. 314b; KKA. TD. nr. 145, v. 41a; KKA. TD. nr. 67, v. 112a.-112b),

Kara Keçili (KKA. TD. nr. 110, v. 151a, 155b), Kara Koyunlu (KKA. TD. nr. 145, v. 130a), Kara Kuzulu (BOA. TD. nr. 30, s. 555), Kara Koçlar (BOA. TD. nr. 49, s. 107) isimleri örnek olarak verilebilir. Karaca Koyunlu isminin de onların besledikleri koyunların renginden almış olabilecekleri söylenebilir. Bununla birlikte, kaynaklarda taifenin ismi Bayramlı Karaca Koyunlusu olarak geçmektedir. Taifenin bu şekilde neden isimlendirildiği -şimdilik- meçhul olmakla birlikte, taifenin nispet edildiği Bayram isimli kişinin taifenin boy beyi veya kethüdası olma ihtimali oldukça yüksektir (Sümer, 1980: 367; Şahin, 2006: 121). Diğer taraftan Bayramlı isimli bir cemaatin taife içinde ön plana çıkmasıyla bu ismin kullanılmış olabileceği de düşünülebilir. Ancak ilk tahrirlerde Bayramlı isimli cemaate tesadüf edilmezken, sadece 1550 tarihli son tahrirde Bayramlı isimli iki cemaat mevcuttur (BOA. TD. nr. 270, s. 47, 52) İlk tahriri 1466-7 tarihinde düzenlenen taifenin içinde Bayramlı cemaatine ancak 1550 tarihinde rastlanması bu ihtimali ortadan kaldırmaktadır.

Öte yandan Menteşe sancağında yaşayan Karaca Koyunlular ile Doğu Anadolu'da kurulan Kara Koyunlu Devleti arasında ilişkinin olduğu yönünde bir bağlantı kurulmaya çalışılmıştır (Sarı, 2008: 59). Fakat, aynı ismi taşıyan bir konar-göçer taife ile siyasi faaliyeti sona ermiş bir devletin/beyliğin ilişkisini ortaya koyacak arşiv belgelerinden mahrum olmamızdan dolayı (Gündüz, 2005: 32), Batı Anadolu bölgesinde yaşayan Karaca Koyunlu Yörükleriyle Doğu Anadolu'da kurulan Kara Koyunlu Devleti arasında bir bağlantıdan söz etmek mümkün değildir. Nitekim Kara Koyunlu Devleti'nin 1468 tarihinde yıkılması (Uzunçarşılı, 2003: 185), Karaca Koyunlu Yörüklerinin ise ilk tahrirlerinin 1466-7 tarihlerinde düzenlenmiş olması bu olasılığı ortadan kaldırmaktadır. Kara Koyunlu Devleti bakiyelerinin Batı Anadolu'ya gelmesi, ancak diğer Türkmen toplulukları gibi, XVI. yüzyıldan sonra olmalıdır. XV. ve XVI. yüzyıllarda Batı Anadolu'ya ait tahrir defterlerinde Türkmen başlığı altında kaydedilen konar-göçerler ancak birkaç cemaatle sınırlıdır (Gülten, 2008: 94).

3. DAĞILDIKLARI SAHALAR

Karaca Koyunlu taifesi Aydın ve Menteşe sancaklarında yaşamışlardır. Her iki bölgede yaşayan taifelerin isimlerinin aynı olmasından dolayı aralarında bir bağlantının olduğu düşünülebilir. Menteşe sancağında yaşayan taife nüfus artışı ve buna bağlı olarak yaylak ve kışlak sıkıntısı yüzünden Aydın sancağından ayrılarak belirtilen bölgeye gelmiş olabilir. Yörükler arasında bu tür örneklerle rastlamak mümkündür (Gülten, 2009: 235-242). Diğer taraftan Menteşe sancağındaki taifenin Aydın sancağındaki taifeden bağımsız bir şekilde temsil olabilecekleri ihtimali de gözden uzak tutulmamalıdır.

Aydın ve Menteşe sancağında yaşayan cemaatlerin zaman zaman farklı kazalarda tahrire tabi tutuldukları görülmektedir. Bu durum, cemaatlerin hareket halinde olması nedeniyle tahrir sırasında buldukları kazaların farklı olmasıyla açıklanabilir. Bu yüzden tahrirlerde cemaatlerin yaşadıkları yerler kesin olarak tespit edilememektedir. Fakat Aydın sancağında yaşayan cemaatlerin tamamı 1466-7, 1473-7 ve 1476-7 tarihli tahrirlerde Tire kazasında gösterilmiştir. Kanuni döneminde düzenlenen tahrirden itibaren ise cemaatlerin bağlı oldukları kazalar belirtilmeye başlanmış olmasına karşılık, cemaatlerin buldukları yerlerin sıhhatli bir şekilde kaydedildiği söylenemez.

Tahrirlerden tespit edilebildiği kadarıyla Aydın sancağında bulunan cemaatlerden Dermeyan, Çengli ve Küçük Ali Ayasuluğ kazasında (BOA. TD. nr. 176, s. 148, 149, 190; BOA. TD. nr. 270, s. 10-11); Derzi Ali, Beğiler, Darıcılar, Sarıcalar, Ahiler, Kan Tura, Sadıklar, Budaklar, Argulu, Hacı Dağ Eri, Ali Hanlar ve Eskiciler, Bohyalı, Sevinçler ve Eymirli Birgi kazasında (BOA. TD. nr. 414, s. 5, 24, 42; BOA. TD. nr. 176, s. 162, 163, 165, 167, 168, 169, 172-176, 181-185;

BOA. TD. nr. 270, s. 22-26, 48, 55-59); Yonca, Penbeğan, Çamurlu, Ulu Serli, Bey Gözü, Bayramlı ve Germiyancık Güzelhisar kazasında (BOA. TD. nr. 176, s. 188–190; BOA. TD. nr. 270, s. 45–47); Derzi Ali cemaatinin bazı kollarıyla Öksüzler, Boynuz Sökümü, Karaca Koyunlu, Balçık Havlu, Çobansalar, Bayramlı ve Koğluca İzmir kazasında (BOA. TD. nr. 414, s. 2–4; BOA. TD. nr. 176, s. 141–144; BOA. TD. nr. 270, s. 49–53); Ahiler ve Darıcılar cemaatlerinin bazı kolları ile Köselere ve Çallı Sart kazasında (BOA. TD. nr. 414, s. 30; BOA. TD. nr. 176, s. 169–171, 176–181; BOA. TD. nr. 270, s. 35–41, 54); Darıcılar cemaatinin bazı kolları, Eymirli, Hamitli, Yunuslu, Uzuncular, Büksüzler, Hoşavlı, Kayraklar, Vaysal, Hızır Fakih, İpçiler, Hacı Hızır, Hacı Dağ Eri, Sevinçler, Turasanlar, Tusiler, Beğiler, Çalışlar, Kayraklar, Toyranlı, Yoğunlar, Gedikler, Bohyalı, Yonca, Taş Tepe, Karalar, Büksüzler, Yağmurlar, Kaşı Kara, Dünderlı, Kınıklar, Uçarlar, Hoşavlı, Kara Aliler, Sadıklar, Yamanlı, Ali veled-i Sarı Eymir, Tekyalılar, Nusretler, Keleş ve Ahmetler Tire kazasında (BOA. TD. nr. 414, s. 5–7, 11, 16, 18–26, 32–37, 47; BOA. TD. nr. 176, s. 144–74; BOA. TD. nr. 270, s. 2–9, 31–34); Boyarlar Kestel kazasında (BOA. TD. nr. 270, s. 48); İne Havlu, Kara Hızırlar ve Kaya Başı Kütahya sancağının Honaz kazasında (BOA. TD. nr. 270, s. 61–62); Darıcı cemaatinin bazı kolları Saruhan sancağının Ilıca kazasında (BOA. TD. nr. 176, s. 176, 180; BOA. TD. nr. 270, s. 35–37); Kara Koyunlu ve Işıklar Kütahya sancağının Lazıkıyye kazasında (BOA. TD. nr. 270, s. 60–61); perakende bir cemaat Saruhan sancağının Manisa kazasında (BOA. TD. nr. 270, s. 35); Beğiler cemaatinin bazı kolları ise Yenişehir kazasında bulunmaktaydı (BOA. TD. nr. 414, s. 23; BOA. TD. nr. 270, s. 42).

Menteşe sancağında bulunan tirlere Timur Balat kazasında (BOA. TD. nr. 61, s. 107; BOA. TD. nr. 166, s. 488; BOA. TD. nr. 176, s. 133; BOA. TD. nr. 337, v. 52b); Mustafa, Mustafa veled-i Hüseyin, Kancık Mustafa Bozüyük kazasında (BOA. TD. nr. 61, s. 110; BOA. TD. nr. 166, s. 488; BOA. TD. nr. 176, s. 136; BOA. TD. nr. 337, v. 54b; KKA. TD. nr. 110, v. 47a); Hızır veled-i Hamza, Durmuş veled-i İlyas, Timur veled-i Mustafa, Mustafa veled-i Yakup, Ali El-Mezbur, Nefs-i Kızıl Tepe, Panayır benam-ı Hamza veled-i Ali, Kızıl Tepe, Karaca Koyunlu ve Yağasir (?) Çine kazasında (BOA. TD. nr. 61, s. 99–111; BOA. TD. nr. 166, s. 487–488; BOA. TD. nr. 176, s. 123–138; BOA. TD. nr. 337, v. 50a–52b); Karaca Koyunlu ve Yusuf veled-i Ahmet Defteran kazasında (BOA. TD. nr. 166, s. 488); Karaca Koyunlu, Ali veled-i Durmuş ve Hanlar/Canlar Mazun kazasında (BOA. TD. nr. 61, s. 106; BOA. TD. nr. 166, s. 488; BOA. TD. nr. 176, s. 132; BOA. TD. nr. 337, v. 54b–55a; KKA. TD. nr. 110, v. 47b–48b); Kösten, Ereğli, Koca Hacı, Karaca Koyunlu, Mustafa veled-i Yakup ve Kara Ahmet Peçin kazasında (BOA. TD. nr. 61, s. 108–109; BOA. TD. nr. 166, s. 488; BOA. TD. nr. 176, s. 134–136; BOA. TD. nr. 337, v. 52b–54a; KKA. TD. nr. 110, v. 46b–47a); son olarak Seydi veled-i Beyli ise Sobuca kazasında tahrir edilmişti (BOA. TD. nr. 61, s. 104; BOA. TD. nr. 166, s. 488; BOA. TD. nr. 176, s. 130).

4. İDARİ VE MALİ YAPILARI

Osmanlı Devleti'nin merkeziyetçi yapısı konar-göçerlerin hukuki nizamlarına da yansımıştır. Osmanlı Devleti zamanında konar-göçerler başıboş bir hayat tarzı yaşamayarak, devletin merkeziyetçi idare tarzı ile daima kontrol altında tutulmuş (Şahin, 2006: 187), sancak veya kaza statüsünde ya da belli bir sancağın sınırları dâhilinde tımar veya has ünitesi içinde olmak üzere idari ve mali bir teşkilat çerçevesinde yapılandırılmışlardı. İdari ve mali bir teşkilata sahip olan konar-göçerler, üzerinde buldukları toprakların teşkilatlarına bağlı olarak tımar, zeamet, has reayası veya bir vakıf toprağına raiyyet olarak kaydedilmişti (Orhonlu, 1987: 16; Halaçoğlu, 1997: 14; Şahin, 2006: 187). Konar-göçerler tımar, has veya vakıf reayası olarak kaydedilirken bazı unsurlar göz önünde tutulmuştur. Bu

cümleden olarak, küçük ve perakende gruplar tımar reayası, nüfusça büyük gruplar ise gelirlerinin fazlalığı sebebiyle sancakbeyi, beylerbeyi, şehzade veya padişahların has reayası olarak kaydedilmişlerdir (Şahin, 2006: 184–185). Karaca Koyunlular da nüfuslarının fazlalığı, dolayısıyla da vergi gelirlerinin yüksek olması nedeniyle padişah hasları arasında yer almıştır (Akgündüz neşri, Kanunnameler C.II: 158).

Konar-göçerlerin kaza haline getirilmesi için, taifelerin önemli bir nüfus oranına ulaşması gerekmektedir (Şahin, 2006: 133). Karaca Koyunlular da dağıldıkları sahanın genişliği ve nüfuslarının fazlalığı nedeniyle kaza itibar olunmuştur (BOA. TD. nr. 176, s. 224). Kaza statüsünün en belirgin özelliği, belli bir merkezi olmaksızın, ya aşiretin yaşadığı bölgenin ismini ya da aşiretin ismini alan kazada konar-göçerlerin hukuki işlerine bakılması için müstakil kadı tayin edilmesidir (Şahin, 2006: 198). Keza Karaca Koyunluların da kendilerinden sorumlu olan bir kadıları mevcuttu (MD. nr. 41. 306/654, 337/718, 434/918, 434/919). Konar-göçerler adli meselelerinde bu kadılara gitmek durumunda olup, devlet diğer kadıların taife üyelerinin davalarına müdahale etmemesi yönünde tedbirler almaktaydı (Gökçen: 1946: 72). Bununla birlikte konar-göçerlerin adli olaylarda tabi oldukları kadılardan başkasına müracaat ettikleri vaki idi (Gündüz, 2005: 24).

Yerleşik ahalinin vergi tahsiline esas olan hane sistemi konar-göçerler için de geçerli olup, konar-göçerlerde haneyi tamamlayan mali ünite ziraat sahası yerine iktisadi faaliyetin yapısı olan koyun miktarıydı. Buna göre, bir Yörük veya Türkmen ailesinin sahip olduğu koyun miktarı genellikle 24 adetten fazla ise hanenin teşekkül ettiğine karar verilmişti. Bu durumda haneler sahip oldukları koyunlardan 2 koyuna 1 akçe adet-i ağnam ödemişlerdi (Gündüz, 2005: 77). Fakat, 24 sayısı bazı yerlerde değişmekteydi. Bu sayı Mentеше sancağında 25 (Kanunnameler C.V: 140), Aydın sancağında yaşayan Yenişehir Yörüklerinde (KKA. TD. nr. 144, v. 318a)¹ ve Karaca Koyunlularda 66 idi. Karaca Koyunlularla ilgili bu düzenlemenin 1473-7 tarihinden sonra yapıldığı anlaşılmaktadır. Bahsedilen tarihte taifenin hasılı “...an resm-i adet-i ağnam ve resm-i boyunduk ve resm-i kara ve resm-i bennak” şeklinde formüle edilmişti (BOA. TD. nr. 8, s. 680). 1476-7 tarihinde ise taifenin vergileriyle ilgili yeni bir düzenlemeye gidilmişti. Buna göre taifeye tabi neferlerin çiftli ve çiftsiz oluşlarına göre 12’şer ve 6’şar akçe boyunduruk resmi verdikleri belirtilerek, bundan sonra 33 akçeden fazla koyun vergisi verenlerin koyun vergisi ödemeleri, koyun vergisi 33 akçeden eksik olanların ise 33 akçe çift resmi ödemeleri kararlaştırılmıştı. Yine koyun resmi olmayanların orta hallisinden 12 ve aşağı hallisinden 6 akçe alınmasına karar verilmişti (MAD. nr. 17863, s. 45).² Bu durum daha sonraki kanunnamelerde açıkça yazılarak koyunu 66’dan eksik olanlardan 33 akçe, 66’dan fazla olanlardan ise 2 koyuna 1 akçe koyun resmi alındığı şeklinde belirtilmiştir. Ayrıca, koyunu

¹ “Zikr olunan Yörüklerin muayyen karargahları olmayıp eyyam-ı sayfiyede yaylarlar. Çıkıp kış eyyamında Yenişehir kadılığında kışlarlar. Ve bu taife de sahib-i ganem olan resm-i ağnam verir. Bu kaide üzerine ki ganem 66’dan ziyade olursa 2 ganeme 1 akçe hesap olunup alına. 66’dan eksik olursa az ve çok 33 akçe olur. Ve ganem olmayan kimesne 12 akçe resm-i bennak vere. Ve defterde bennak kaydoluna. Sonra sahib-i ganem bi-ganem olsa ondan resm-i bennak alına. Defterde ganem mukayyedir diye niza olunmaya. Ve mücerred de kisbe kadir oğlan ki 17–18 yaşına varmıştır. Defterde mücerred kaydoldum demek mukayyed değildir. 6 akçe resm-i mücerred vere. Bir evde kaç nefer olursa bu makule kisbe kadir oğlan resm-i mücerred vere. Ve koyunu 33 akçe resimden ziyade olup 2 koyuna 1 akçe sağ üzere resm vere. Kimesnelerden kanun üzere resm-i ağıl dahi alınır. Ma’a niyabet-i divani. Kaza-i Yenişehir ber-mucib-i defter-i atik.”

² “Mezkur Yörükler her yerde göçüp ve oturup koyunu olan koyun resmi verip koyunu olmayan çiftli ve çiftsiz halli haline göre boyunduruk resmi diye 12’şer ve 6’şar akçe verirlirmiş. Ol sebepten mala zarar olurmuş. Dergah-ı muallaya arz olup şöyle emr oldu ki her Yörük ki göçer ve konar ve köyde mütemekkin olur. 33 akçeden ziyade koyun resmi olan koyun resmi vere. Ve koyun resmi 33 akçeden eksik olan hemen 33 akçe çift resmi vere koyun resmi vermeye. Ve koyun resmi olmayan eğer kimesnelerin orta hallisinden 12’şer akçe ve aşağı hallisinden 6’şar akçe alına.”

66'dan eksik olanlara baş evi denildiği de ifade edilmişti (BOA. TD. nr. 414, s. 71; BOA. TD. nr. 176, s. 214; Yılmaz, 1994: 349–355).³

1473-7 tarihine kadar taifenin daha az vergi ödediği görülmektedir. Bu tarihten sonra ise cemaatlere eskisine nazaran büyük bir mali külfet getirildiği söylenebilir. Bunun yanında 66 koyundan fazlasına sahip olanlardan 2 koyuna bir akçe alınması, sair Yörük gruplarının bu mükellefiyetinin 24 koyundan sonra başladığı nazarı dikkate alınacak olursa, cemaatlerin lehine bir uygulama olarak düşünülebilir. Öte yandan 66 koyundan eksik koyunu olanlardan ise standart olarak 33 akçe alınması onların aleyhine değerlendirilebilir. Koyun vergisi 33 akçenin altında olanlardan alınan verginin kanunnamelerde resm-i çift olarak gösterilmesi ise neferlerin gerçekten çift tasarruf etmeleriyle mi yoksa onlardan alınan bu verginin standart hale getirilmesi için mi bu şekilde formüle edildiğini sorusunu beraberinde getirmektedir. Fakat taifenin vergilerinin toplamının verildiği kısımlarda kanunnamelerdeki bilgilerin aksine, çift vergisinden bahsedilmemesi Karaca Koyunlulardan aslında çift resmi alınmadığını göstermektedir (BOA. TD. nr. 414, s. 49; BOA. TD. nr. 176, s. 191).

Genel olarak, konar-göçer aile mali açıdan 24'ten daha az miktarda koyuna sahipse ya da hiç koyunu yoksa resm-i kara yahut bennak adı altında kaydedilmiştir. Bu durumda olan konar-göçerler hane vergisi yerine standart olarak 12 akçe vergi ödemişlerdir (Kanunnameler C. II: 72). Elinde koyunu bulunmayan Yörükler, tıpkı toprağa sahip olmayan raiyet gibi 12'şer akçe bennak vergisi ödemiştir (Emecen, 1988: 478). Karaca Koyunlulardan ise ilk dönemlerde koyunu olmayanların orta hallisinden 12'şer aşağı hallisinden 6'şar akçe vergi alınırken sonradan bu vergi standart hale getirilerek koyunu olmayanlardan 12'şer akçe alınmaya başlanmıştır (BOA. TD. nr. 270, s. 1).

Mücerred vergisi ise bölgeden bölgeye farklılık göstermekle beraber resm-i mücerred adı altında genellikle 6 akçe tahsil edilmiştir. Bazı kanunlar, mücerred olan şahıslardan vergi alma zamanını ergenlik çağı olarak belirlerken, bazılarında ise daha açık bir ifadeyle 20 yaş olarak tayin edilmiştir (İnalçık, 1996a: 43). Aydın sancağına tabi Yenişehir Yörükleri kanunnamesinde ise mücerredlerin 17–18 yaşındaki gelire sahip kişiler olduğu belirtilmiştir (KKA. TD. 144, v. 318a). Karaca Koyunlular için de 17–18 yaş sınırının dikkate alındığı düşünülebilir. Karaca Koyunlularda da mücerredlerden 6'şar akçe alınmış olmakla birlikte, 1550 tarihli kanunnamede mücerredlerden birisi babalarının yerine bennak resmi vermekle mükellef kılınmıştır (BOA. TD. nr. 270, s. 1).⁴ Bu husus genellikle yerleşik reaya için geçerli olan bir uygulama olup, konar-göçerlere uygulama alanı sınırlıdır. Ölen babasının yerine bennak vergisi ödeyen mücerredin babasından kalan malları tasarruf etmesi bennak vergisinin ondan alınmasını gerektirmiştir (İnalçık, 1996a, s. 46).

5. YERLEŞİK HAYAT

Konar-göçer hayat tarzı hem yerleşik olmayan grupların iktisadi faaliyetlerinin sürdürülmesi açısından hem de vergilendirmede çeşitlilik açısından

³ "... her Yörük ki göçer ve konar ve köyde mütemekkin olur. 33 akçeden ziyade koyun resmi olan koyun resmi vere. Ve koyun resmi 33 akçeden eksik olan hemen 33 akçe çift resmi vere koyun resmi vermeye. Ve koyun resmi olmayan orta hallisinden 12'şer akçe ve aşağı hallisinden 6'şar akçe alına. ... Koyunu olan 66 koyundan eksikse 33 akçe verirler. Ol makule taife-i baş evi derler. 66'dan ziyade olsa 2 koyuna 1 akçe resm-i ganem verir. Ve koyunu olmayan 12 akçe resm-i bennak verir ve kisbe kadir mücerredler 6'şar akçe verirler. Ol makule mücerred hane değıllerdir..."

⁴ "Mezkur Yörükler hassa-i hümayuna müteallik. Her Yörük göçer ve konar ve kurada mütemekkin olur. Koyun resmin verir ki 66 koyundan eksikte 33'er akçe verirler. Ol makule taife-i baş evi derler. 66 koyundan ziyade olsa 2 koyuna 1 akçe resm-i ganem verir. 3'er akçe dahi ağıl hakkı verirler. Koyunu olmayan 12 akçe resm-i bennak verir. Ve kisbe kadir mücerredler 6'şar akçe verirler. Ol makule mücerred hane değıldir. Bu kimesnenin kisbe kadir müteaddit oğulları olsa gene fevt oldukta birinden babası yerine bennak resmi alına. Bakisi gene 6'şar akçe verirler. Taife-i mezkurenin resm-i arusaneleri cürm ü cinayet ve sair bad-ı hevaları ve tuttıkları yave ve kaçgun ve resm-i küvvarisi külliye hassa-i hümayun için zapt olunur."

önem taşımaktadır. Bu yüzden, XVI. yüzyılda, Osmanlı Devleti toplumdaki iktisadi faaliyet çeşitliliğinin azalmaması, konar-göçerlerden elde edilen vergilerin tahsil imkânının ortadan kalkmaması için onların özellikle Anadolu'da yerleşik hayata geçirilmesini bir politika olarak benimsememiştir. Fakat uygun ortamın temin edilmesi halinde konar-göçerlerin yerleşik hayata geçmelerine de müdahale etmemiştir (Gündüz, 2003: 362). Bu cümleden olarak, XV. ve XVI. yüzyıllarda konar-göçer grupların yerleşme süreçleri devletin almış olduğu kararlar sonucunda başlamamıştır (Egawa ve Şahin, 2007: 112). Özellikle, düzenlenen ilk tahrirlerde Yörük yerleşimlerinin görülmesi onların bir kısmının yerleşik hayata daha beylikler döneminde geçtiğini göstermektedir. Örneğin, Aydın sancağının 1461–1462 tarihinden hemen sonra düzenlendiği bilinen tahririnde Kalu Beyli karyesinde Kızıl Depe ve Kasım Köy (BOA. TD. nr. 1/1M, s. 231–232), Tesahurye karyesinde Koru Bayırı ve Kaşıkçılar (BOA. TD. nr. 1/1M, s. 344–345, 348), Yusuf Dere karyesinde ise Tanrıvermiş ve Ümrancı cemaatleri kaydedilmişti (BOA. TD. nr. 1/1M, s. 353–354). Yine, aynı defterde Alaca Yakalı, Girpe Deresi, Kara Haliller, İne Yakalı, Ulu Serli, Dedeli ve Kurula Koyanlı, Kemaller, Nasuh Oğlanları ve Kaymakçılar isimli cemaatlerin buldukları köyler yazmamakla birlikte, cemaatlere mensup hanelerin önemli bir kısmı mukim olarak yazılmıştır. Bu durumda onların yerleşik oldukları söylenebilir (BOA. TD. nr. 1/1M, s. 365–373).

Karaca Koyunlu taifesine tabi cemaatlerin incelenmesi de adı geçen taifeye tabi pek çok hanenin, XV. yüzyılın sonlarından itibaren yerleşik hayata geçtiğini göstermektedir. Karaca Koyunluların 1466-7 tarihli ilk tahririnde pek çok nefer mukimdi. Ayrıca, neferlerin pek çoğu çift, nim çift ve çiftli kara olarak kaydedilmişti (MAD. nr. 230, s. 197–229). Pek çok nefer mukim, çift, nim çift ve çiftli kara olarak kaydedilmiş olmasına rağmen yaşadıkları köylerin belirtilmemiş olması ise yerleşik hayata geçiş süreçlerinin tam olarak aydınlatılması yönünde önemli bir problem teşkil etmektedir. Ancak, Karaca Koyunluların sonraki tahrirlerinde onların yerleştikleri köyler ayrıntılı bir şekilde yazılmıştır. Cemaatlerin yerleşik oldukları yerler cemaatlerin anlatıldığı kısımda ayrıntılarıyla verilmiş olmakla birlikte, mesela, Ahiler cemaati Erhunde, Kalu, Mürselli, Kala Bozan, Debbağhane, Şeyhler, Süleymanlı, Sarıyar ve Ahiler, Geriköy, Saz, Çakırcılar, Yayalar, Göçeri, Çanakçılar, Dadbey ve Eşleme, Darıcılar cemaati ise Yaycılar, Budaklar, Yarışlı, Keçili, Süleli, Demircili, Arğulu, Süleyman, Bahçe Köy, Emirler/Kozluca, Sekidler (?), Sarıyar, İğdecik, İrni(?)/Ahi, Palamut, Bahçe, Sınır Çay, Kuru Çay, Üçmeli, Dereli, Aşağı Kozluca, Dikece, Alihanlar ve Eskiciler, Gürlük, Keserli, Gök Yaka, Akçe Pınar, Bey, Üzümlü, Danişmend, Yenice, Kızılca Havlu, Süleyman, Darıcı, Çam, Seki, Şeyhler ve Marmara isimli köylerde sakindi.

Menteşe sancağındaki Karaca Koyunlu cemaatlerinde ise yerleşiklik oranı fazla değildi. Sadece birkaç cemaat yerleşik olarak kaydedilmişti. Bununla birlikte, cemaatler içinde çift ve nim çift statüsünde kaydedilen nüfusun fazla olması onların da bazı köylerde yerleşik olabileceklerini akla getirmektedir. Özellikle, TD 110 numaralı defterde bu yönde mühim bilgiler mevcuttur. Şöyle ki, bazı cemaatlerin 1583 tarihine kadar yerleşik oldukları hususunda herhangi bir bilgiye tesadüf edilmezken, bu tarihte konar-göçer olarak yazılan cemaat üyelerinden pek çoğunun üzerinde nerede sakin olduklarına dair açıklayıcı bilgiler mevcuttur. Örneğin, Karaca Koyunlu cemaatine mensup bazı neferler Akşehir ve Savcılı, Canlar/Hanlar tirine mensup neferlerin bazıları Soğulmaz, Ali veled-i Durmuş tirine mensup neferlerden bazıları ise Dünderli, Alaca Atlı, Seydi, Büyük Dere köylerinde sakindi.

Yörüklerin yerleşme temayülde olmasını etkileyen en önemli etken olarak onların ziraatla uğraşmaları gösterilebilir. Bu bağlamda, Mentese sancağında

bulunan Oturak Barza, İskender Bey, Kayı, Kızılca Keçili, Horzum, Yahşi Bey, Kızılca Balıkçı, Göçer/Oturak Küre Barza, Güne Barza, Karaca Koyunlu taifelerine bağlı bütün cemaatler içinde bir hayli çift ve nim çift statüsünde vergi nüfusu görülmektedir. Belirtilen taifelerin 1571 tarihinde 1.038 nefer bir yerleşim yerinde kaydedilmiş olmasına rağmen, çift ve nim-çift statüsünde olanların sayısı 2.394'tü (BOA. TD. nr. 61). 1533 tarihli Yörük defterinde ise her hangi bir idari merkeze kaydedilmemiş cemaatler arasında 2.148 nefer çift ve nim-çift statüsündeydi (BOA. TD. nr. 176). Bu örnekler Yörükler arasında da çift ve nim-çift tasarruf eden ve vergilerini bu çerçevede veren kişilerin önemli miktarda olduğunu göstermektedir. Konar-göçerlerin ziraatla uğraşmalarının onların yerleşme sürecine girdikleri şeklinde yorumlanmasından hareketle (Ewaga ve Şahin, 2007: 113), Batı Anadolu Yörükleri arasındaki pek çok grubun yerleşme aşamasında olduğu söylenebilir.

Öte yandan, tahrir kayıtlarında yerleşik hayat ile konar-göçer hayat arasında kalmış grupları da görmek mümkündür. Kütahya ve Menteşe sancaklarında aynı gruplar farklı tarihlerde hem cemaat/tir hem de karye olarak kaydedilmiştir. Kütahya sancağında bulunan Kayı taifesine tabi İğdeli, Kulaş, Karaca Kaya, Karacalu, Güricen (Gürcen), Kürekçiler ilk tahrirlerinde karye olarak kaydedilmişken son tahrirde İğdeli, Kulaş, Karaca Kaya, Karacalu, Güricen ve Kürekçi cemaat olarak karşımıza çıkmaktadır (BOA. TD. nr. 49, s. 123-135; BOA. TD. nr. 438, s. 49-50; KKA. TD. nr. 47, s. 324b-330b). Yine, Menteşe Yörüklerinden Oturak Barza taifesine tabi cemaatlerin tamamına yakını 1530 tarihli tahrirde tir, 1533 tarihli tahrirde karye, 1563 ve 1583 tarihlerinde tekrar tir şeklinde yazılmıştır (BOA. TD. nr. 166, s. 482; BOA. TD. nr. 176, s. 1-15; BOA. TD. nr. 337, v. 2b-9a; KKA. TD. nr. 110, v. 3b-8b). Aynı durum Karaca Koyunlu Yörükleri için de varitti. Karaca Koyunluların ilk tahrirlerinde cemaatlerin bazılarının yerleşik oldukları köyler zamanla cemaat olarak karşımıza çıkmaktadır. Ali Hanlar ve Eskiciler, Arğulu, Boynuz Sökümü, Budaklar ve İrni ilk tahrirlerde karye iken, sonraki tahrirlerde cemaat olarak yazılmışlardı. Cemaatlerin önce karye sonra cemaat/tir şeklinde yazılmasının nedeni, kaydedildikleri yerde belli bir süre sakin olduktan sonra buraları terk ederek konar-göçer hayata devam etmeleriyle açıklanabilir (Tanoğlu, 1966: 236).

Son olarak incelediğimiz tahrir defterlerinde Karaca koyunluların yaylak ve kışlakları hakkında bilgi yoktur. Fakat, Bursa İkizce hassı kanunnamesinde Karaca Koyunlu cemaatlerinin yaylak mahalleri hakkında bazı mahdut bilgiler vardır. Buna göre, Bursa İkizce hassı kanunnamesinde Karaca Koyunlulara tabi bazı cemaatlerin Kaya-İli ve Gölbaşı karyelerini kışlak olarak kullandıkları belirtilmektedir (Kanunnameler C. I: 611). Yine, Karahisar-ı Sahip sancağında da bazı yerler Karaca Koyunlular tarafından yaylak ve kışlak olarak kullanılmıştır (BOA. TD. nr. 166, s. 160).

6. KARACA KOYUNLU CEMAATLERİ

Karaca Koyunlu taifesini oluşturan çok sayıda cemaat bulunmaktaydı. Bu cemaatlerin pek çoğuna tahrirlerin tamamında rastlanılmakta olup, bazı cemaat ise sadece birkaç tahrirde geçmektedir. Özellikle, 1550 tarihli tahrirde cemaat sayısının artmış olduğu görülmektedir. Bu durumda etkili olan husus ise, yukarıda bir vesile ile belirttiği üzere, ilk tahrirlerde cemaatlerin sakin olduğu köylerin daha sonra cemaat olarak karşımıza çıkmış olmasıdır. Ayrıca, cemaatlerin bölünmüş olması da cemaat sayısının artmasında etkili olmuştur. Bu bağlamda, 1466-7 tarihinde 36, 1473-7 tarihinde 45, 1476-7 tarihinde 52, Kanuni dönemi ve 1533 tarihinde 53, son olarak 1550 tarihinde 72 cemaat tespit edilmiştir. Menteşe sancağında yaşayan taife ise 1517 tarihinde 17, 1533 tarihinde 16, 1563 tarihinde 14 ve 1583 tarihinde 8 tire sahipti. Karaca Koyunluları oluşturan cemaatlerin bağlı

oldukları kazalar/nahiyeler yerleşik oldukları mahaller ve nüfusları aşağıda belirtilmiştir. Öte yandan, taifelerin vergileri tek kalemde ve toplam olarak verdiliği için cemaat bazında alınan vergiler tespit edilememiştir (BOA. TD. nr. 176, s. 16 ve 191).⁵ Bu yüzden vergilerine ait bilgiler eksiktir.

6.1. Aydın Sancağı

Ahiler: Ahiler cemaati Karaca Koyunluların en önemli cemaatlerinden biriydi. Aydın sancağının Tire, Birgi ve Sart kazasında tahrir edilen cemaat ilk üç tahrirde bir kalemde yazılmıştır. Bundan dolayı hem cemaatin yerleşik olduğu köylere dair bilgiler hem de cemaatlerin diğer isimleri verilmemiştir. 1466-7 tarihinde 198 olan vergi nüfusu 1473-7 tarihinde 269'a yükselmiş, fakat 1476-7 tarihinde 224 nefere gerilemiştir (MAD. nr. 230, s. 220; BOA. TD. nr. 8, s. 657; MAD. nr. 17863, s. 39). Kanuni dönemine gelindiğinde cemaatin sahip olduğu vergi nüfusu yaklaşık iki kat artmış ve 457 nefere ulaşmıştır. Kanuni dönemine ait defterden istifade edilerek hazırlanan TD 166 numaralı defterde ise cemaatin nüfusu 445 nefer olarak kaydedilmişti. Aradaki fark bazı muaf nüfusun eklenmemesi sonucunda oluşmuştur. Bu dönemde Ahiler cemaatinin iki kolu -ki bunlardan birinin diğer ismi Çanakçılardı- ve Seyrekli konar-göçer hayata devam ederken bir bölümü ise Erhunde, Kalu, Mürselli, Kala Bozan, Debbağhane, Şeyhler, Süleymanlı, Sarıyar ve Ahiler, Geriköy, Saz, Çakırcılar, Yayalar, Göçeri, Çanakçılar, Dadbey ve Eşleme köylerinde sakindi. Dadbey ve Eşleme köylerinde kalan cemaatin diğer ismi Dolaplardı (BOA. TD. nr. 414, s. 26- 31, BOA. TD. nr. 166, s. 375). 1533 tarihine gelindiğinde Tire kazasında Ahiler ma'a Düdükçü Deresi, Birgi kazasında Çanakçılar ve Seyrekli ve son olarak Sart kazasında Kara Aliler cemaatleri konar-göçerliğe devam etmekteydi. Birgi kazasında Erhunde, Kalu, Mürselli, Süleli ve Yayla Bozan; Sart kazasında ise Debbağhane, Beyli, Süleymanlı, Sarıyar, Geriköy, Çakırcılar, Yayalar, Göçeri/Dinek Köy, Çanakçılar/Dulkadirli, Dadbeyi/Dolaplar ve Eşleme köyleri cemaatin sakin olduğu köylerdi. Bahsedilen tarihte cemaat 488 nefere haizdi (BOA. TD. nr. 176, s. 166–172). 1550 tarihli defterde cemaatler dağınık şekilde yazılmışlardı. Buna göre, Birgi kazasında görülen Dolaplar ve Çanakçılar konar-göçer olarak kaydedilmişken, bu sefer Seyrekli karye olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunlardan başka Kara Taş ve Abavli (?) cemaati de konar- göçerdi. Birgi kazasında Mürselli/Dolaplar, Kalu, Erhunde ve Düdükçü, Eşleme, Tire kazasında Seyrekli, Sart kazasında Çakırcılar ve Saz, Geri Köy, Çanakçılar, Gök karyelerinde cemaat üyeleri sakindi. Cemaatin bu tarihteki nüfusu ise 587 neferd (BOA. TD. nr. 270, s. 22, 24, 25, 34, 35, 38, 40, 55, 58, 59).

Ahmetler: Ahmetler cemaati Tire kazasında tahrir edilmişti. Cemaat 1466-7 tarihinde 27, 1473-7 tarihinde 25, 1476-7 tarihinde 20, Kanuni döneminde 46, 1533 tarihinde 40, 1550 tarihinde 53 nefere sahipti. Kanuni döneminde hazırlanan defterde cemaatin Kota yakınlarında sakin olduğu kaydedilmesine rağmen, diğer kaynaklarda bu bilgiye rastlanılmamıştır (MAD. nr. 230, s. 200; BOA. TD. nr. 8, s. 657; MAD. nr. 17863, s. 39; BOA. TD. 414, s. 17; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 158; BOA. TD. nr. 270, s. 17).

Ak Koyunlu: Adı geçen cemaat ilk olarak 1466-7 tarihli tahrirde görülmekte olup, bu tarihte Karaca Koyunlulara tabi olarak kaydedilmemiştir. İlk olarak 1476-7 tarihli defterde Karaca Koyunlulara bağlı bir cemaat olarak kaydedilmişken, cemaate diğer tahrirlerde tesadüf edilmemiştir. Bu tarihte cemaat 56 neferd (MAD. nr. 232, s. 272; MAD. nr. 17863, s. 28).

⁵ Mentеше sancağındaki Yörüklerin gelirleri "Resm-i çift ve bennak ve kara ve resm-i ağnam ve küvvere ve cürm ü cinayet." şeklinde, Karaca Koyunlu taifesinin geliri ise "Mahsulat-ı cemaat-i Bayramlı Karaca Koyunlusu an resm-i ağnam ve resm-i bennak ve kara ve cürm ü cinayet ve bad-ı heva ve yava ve kaçgun ve resm-i arusane ve resm-i ağıl ve resm-i kovan ve gayrihi." şeklinde kaydedilmiştir.

Alalar: Alalar cemaatine 1530 ve 1550 tarihlerinde tesadüf edilmektedir. Buna göre, cemaat 1530 tarihinde 35, 1550 tarihinde ise 16 neferd (BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 270, s. 19).

Ali Hanlar ve Eskiciler: Birgi kazasında yer alan cemaat sadece 1550 tarihli defterde yer almaktadır. Fakat, Kanuni döneminde hazırlanmış tahrirde Ali Hanlar ve Eskiciler Darıcılar cemaatinin sakin olduğu bir köy olarak kaydedilmiştir (BOA. TD. nr. 414, s. 38). Anlaşıldığı kadarıyla, nüfus olarak temsil gücüne ulaşan cemaat 1550 tarihinden itibaren kendi ismiyle anılmaya başlamıştır. Bu tarihte cemaat 29 nefere sahipti (BOA. TD. nr. 270, s. 26).

Ali veled-i Sarı Eymir: 1466-7 tarihli defterde Sarı Eymir Oğlu Ali olarak kaydedilen cemaat sonraki tahrirlere Ali veled-i Sarı Eymir olarak yazılmıştır. Cemaat sadece ilk üç defterde geçmekte olup, sonraki defterlerde cemaat hakkında her hangi bir bilgiye rastlanılmamıştır. Cemaat 1466-7 tarihinde 44, 1473-7 tarihinde 71 ve son olarak 1476-7 tarihinde 40 nefer nüfusa sahipti (MAD. nr. 230, s. 212; BOA. TD. nr. 8, s. 648; MAD. nr. 17863, s. 1).

Arğulu: Kanuni döneminde ve 1533 tarihli tahrirde Darıcılar cemaatinin sakin olduğu bir köy olarak karşımıza çıkan Arğulu, 1550 tarihli defterde cemaat olarak kaydedilmiştir. İki kalemde yazılmış olan cemaatin biri konar-göçerliğe devam ederken diğeri Birgi kazasına tabi Süleymanlı karyesinde sakindi Cemaat toplam 10 neferden ibaretti (BOA. TD. nr. 414, s. 34; BOA. TD. nr. 176, s. 175; BOA. TD. nr. 270, s. 22-23).

Aşağı Ova: Sadece 1550 tarihli defterde görülen cemaat, Tire kazasına tabi Yağmurlar karyesinde sakindi. Cemaat bu tarihte 82 nefesine sahipti (BOA. TD. nr. 270, s. 2).

Balçık Havlu: İzmir kazasının Ayasun karyesinde sakin olan cemaat, sadece 1550 tarihli defterde yer almaktadır. Bu tarihte cemaat 47 neferden oluşmaktaydı (BOA. TD. nr. 270, s. 51).

Bastılar: Bastılar cemaatine 1473-7 ve 1476-7 tarihli tahrirler dışındakilerde rastlanılmamıştır. Cemaat 1473-7 tarihinde 44, 1476-7 tarihinde ise 31 nefere sahipti (BOA. TD. nr. 8, s. 670; MAD. nr. 17863, s. 36).

Bayramlı: Bayramlı cemaati sadece 1550 tarihli defterde kayıtlı olup, Güzelhisar ve İzmir kazalarında olmak üzere iki şubeye ayrılmıştı. Güzelhisar kazasının Şeyhli karyesinde sakin olarak kaydedilen cemaat 16, İzmir kazasında kaydedilen cemaat ise 26 neferd (BOA. TD. nr. 270, s. 47, 52).

Bey Gözü: Cemaate ilk olarak 1476-7 tarihinde rastlanılmaktadır. Bu tarihte Çulluyan Yörüklerine tabi olduğu da belirtilen cemaat hakkındaki bu bilgiye diğer tahrirlerde rastlanılmamıştır. Cemaat 1476-7 tarihinde 45, Kanuni döneminde 26 - 1530'da 23, 1533 tarihinde 29, 1550 tarihinde 24 nefere sahipti (MAD. nr. 17863, s. 26; BOA. TD. nr. 414, s. 48; BOA. TD. nr. 166, 375; BOA. TD. nr. 176, s. 189; BOA. TD. nr. 270, s. 46; BOA. TD. nr. 414, s. 48).

Beğiler: Beğiler cemaati ilk üç tahrirde bir kalemde yazılmıştı. Sonraki tahrirlerde ise cemaatin kolları ile bunların sakin oldukları köylere dair bilgiler verilmiştir. Bu cümleden olarak, 1466-7 tarihinde 52, 1473-7 tarihinde 114, 1476-7 tarihinde 101 nefer olarak kaydedilen cemaat (MAD. nr. 232, s. 200; TD. nr. 8, s. 635; MAD. nr. 17863, s. 31; BOA. TD. nr. s. 374), Kanuni döneminde 178 -166'da 171- nefer nüfusa yükselmişti. Cemaatin bazı kolları Yenişehir kazasının Vakıf ve Birgi kazasının Ada İğde (?) ve Tire kazasının Kızılca Havlu köylerinde sakindi. Cemaatin bir kolu ise Sevinçler olarak bilinmekteydi (BOA. TD. nr. 414, s. 22-24). 1553 tarihine gelindiğinde ise Cemaatin Mirlü Havlu/Kara Ahadlar (?), Vakıf Çiftlik-i Karı, Ada İğde isimli köylerde sakin oldukları kaydedilmişti. Cemaatin bir

kolunun ise Seviçler ismini taşıdığı ve bu cemaati Karaca Koyunlu taifesine bağlı diğer Sevinçler cemaati ile karıştırılmaması gerektiği belirtilmiştir. Cemaat toplam 192 nefere ulaşmıştı (BOA. TD. nr. 176, s. 163–165). 1550 tarihinde Beğiler cemaatinin Vakıf ve Ada İğde köylerinde sakin olduğu görülürken bu sefer Seviçler cemaatinden bahsedilmez. Bu cemaatin yerine Yoncalar olarak da bilinen cemaat zikredilmiştir. Bu tarihte cemaatin nüfusu 147 neferd (BOA. TD. nr. 270, s. 23, 42).

Bohyalı: İlk tahrirde rastlanmayan cemaat 1473-7 tarihinde 52, 1476-7 tarihinde 30, 1530 tarihinde 29, Kanuni döneminde 33, 1533 tarihinde 26 ve 1550 tarihinde ise 25 nefere sahipti. Kanuni döneminde hazırlanan defterde cemaatin Güzelhisar kazasına tabi Zikir Havlusı isimli köyde sakin olduğu kaydedilmesine rağmen, diğer defterlerde bu bilgi yoktur (BOA. TD. nr. 8, s. 675; MAD. nr. 17863, s. 19; BOA. TD. 166, s. 375; BOA. TD. nr. 414, s. 32; BOA. TD. nr. 176, s. 174; BOA. TD. nr. 270, s. 48).

Boyarlar: Boyarlar cemaatine sadece 1550 tarihli tahrirde rastlanılmaktadır. Kestel kazasında tahrir edilen cemaat 49 nefere sahipti (BOA. TD. nr. 270, s. 48).

Boylar ve Palamut: Adı geçen cemaat de sadece 1550 tarihli tahrirde geçmektedir. Darıcılar cemaatine tabi olduğu anlaşılan cemaat 1550 tarihinde 19 neferd (BOA. TD. nr. 270, s. 27).

Boynuz Sökümü: Boynuz Sökümü cemaatine de 1550 tarihli defterin haricindekilerde rastlanmaz. Bununla birlikte, Kanuni döneminde Derzi Ali cemaatinin sakin olduğu karyelerden biri bu ismi taşır (BOA. TD. nr. 414, s. 2). Cemaatin zamanla sakin olduğu köyden ayrılarak konar-göçer hayata tekrar döndüğü ve Derzi Ali cemaatinden ayrılarak müstakil bir şekilde temsil olunmaya başladığı söylenebilir. İzmir kazasında yaşayan cemaat 1550 tarihinde 121 nefere sahipti (BOA. TD. nr. 270, s. 49).

Budaklar: Budaklar cemaati de sadece 1550 tarihli defterde yer alırken (BOA. TD. nr. 270, s. 22), 1533 tarihinde Budaklar Darıcılar cemaatinin sakin olduğu bir köy olarak kayıtlıydı (BOA. TD. nr. 176, s. 174). Bu cemaat de Boynuz Sökümü cemaati gibi sakin olduğu köyden ayrılarak konar-göçer hayata dönmüş olmalıdır. Cemaat 1550 tarihinde 19 vergi neferine sahipti.

Büksüzler: Büksüzler cemaati bütün defterlerde yer almaktadır. Buna göre 1466-7 tarihinde 29, 1473-7 tarihinde 71, 1476-7 tarihinde 50, Kanuni dönemi ve 1533 tarihinde 71, 1550 tarihinde ise 72 vergi neferine sahipti (MAD. nr. 230, s. 219; BOA. TD. nr. 8, s. 656; MAD. nr. 17863, s. 22; BOA. TD. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 414, s. 11; BOA. TD. nr. 176, s. 150; BOA. TD. nr. 270, s. 13).

Çalışlar: Cemaat 1550 tarihli tahrirde Çalışlar Yumru Ok şeklinde kaydedilmiştir. Cemaat 1466-7 tarihinde 24, 1473-7 ve 1476-7 tarihlerinde 40, Kanuni döneminde 50, 1533 tarihinde 53 ve son olarak 1550 tarihinde 67 vergi neferine sahipti. Kanuni dönemine ait tahrirde cemaatin Kota yakınlarında sakin olduğu belirtilmesine rağmen, diğer defterlerde bu bilgi yer almaz (MAD. 230, s. 205; BOA. TD. nr. 8, s. 640; MAD. nr. 17863, s. 3; BOA. TD. nr. 414, s. 24; BOA. TD. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 165; BOA. TD. nr. 270, s. 9).

Çallı: Çallı cemaatine sadece son defterde rastlanılmaktadır. Cemaat 1550 tarihinde 19 vergi neferine sahipti (BOA. TD. 270, s. 54).

Çamurlu ma'a Kara Turgut: Cemaat ilk olarak Kanuni döneminde karşımıza çıkmaktadır. Buna göre, cemaatin Karaca Koyunlu taifesine sonradan dâhil olduğu söylenebilir. Kanuni döneminde 6, 1533 tarihinde 8 nefer olarak tek kalemde kaydedilen cemaat 1550 tarihinde iki gruba ayrılmıştır. 1550 tarihinde 17 neferin 11'i Sultanhisarı kazasının Kızılca Havlu ile Çit karyelerinde sakindi

(BOA. TD. nr. 414, s. 47; BOA. TD. nr. 166, s. 375; BOA. TD. nr. 176, s. 189; BOA. TD. nr. 270, s. 45).

Çarpanlar: Çarpanlar cemaati ilk olarak 1533 tarihinde Nusretler cemaati ile birlikte zikredilmişti. Bu bağlamda, Çarpanlar cemaatinin Nusretler cemaati ile birlikte yazılmış olmasından dolayı bu tarihe kadar geçmemiş olma ihtimali yüksektir. Öte yandan, Çarpanlar cemaatini Nusretler cemaati içinden sonradan çıkan bir cemaat olarak da düşünmek mümkündür. Cemaat müstakil olarak ise 1550 tarihli defterde yer almaktadır. Cemaat 1550 tarihinde 14 neferdi (BOA. TD. nr. 176, s. 184; BOA. TD. nr. 270, s. 7).

Çengli: Cemaat ilk olarak Kanuni dönemine ait defterde yer almaktadır. Bundan hareketle taifeye sonradan dahil olduğu ifade edilebilir. Cemaat Kanuni döneminde 65, 1533 tarihinde 60 ve 1550 tarihinde 71 vergi neferine sahipti (BOA. TD. nr. 414, s. 374; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 149; BOA. TD. nr. 270, s. 10).

Çobansalar: Çobansalar cemaati 1466-7 tarihli ilk defterde yer almazken sonraki tahrirlerin tamamında mevcuttur. Cemaatin nüfusu 1473-7 tarihinde 38, 1476-7 tarihinde 48, Kanuni döneminde 34, 1533 tarihinde 33 ve 1550 tarihinde 43 vergi neferiydi. İlk kayıtlarında Tire kazasında görülen Çobansalar son tahrirde İzmir kazasında görülmektedir (BOA. TD. nr. 8, s. 678; MAD. 17863, s. 42; BOA. TD. nr. 414, s. 15; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 155; BOA. TD. nr. 270, s. 52).

Darıcalar: Karaca Koyunlu taifesinin en önemli cemaatlerinden biri olan Darıcalar hem kalabalık nüfuslarıyla hem de dağıldıkları sahanın genişliği ile dikkat çekmektedir. Kanuni dönemi ve 1533 tarihli defterlerde cemaatinin bir kısmının diğer ismi Kasım Fakih olarak kaydedilmiştir. Cemaat Aydın sancağının Birgi, Tire, Sart gibi kazalarının yanında Saruhan sancağının Ilıca kazasına tabi köylerde sakindi. Bu cümleden olarak, cemaat Yaycılar, Budaklar, Yarışlı, Keçili, Süleli, Demirceli, Arğulu, Süleyman, Bahçe Köy, Emirler/Kozluca, Sekidler (?), Sarıyar, İğdecik, İrni (?)/Ahi, Palamut, Bahçe, Sınır Çay, Kuru Çay, Üçmeli, Dereli, Aşağı Kozluca, Dikece, Alihanlar ve Eskiciler, Gürlük, Keserli, Gök Yaka, Akçe Pınar, Bey, Üzümlü, Danişmend, Yenice, Kızılca Havlu, Süleyman, Darıcı, Çam, Seki, Şeyhler ve son olarak Marmara isimli köylerinde yaşamaktaydı. Cemaatin nüfusu ise 1466-7 tarihinde 284, 1473-7 tarihinde 596, 1466-7 tarihinde 472, Kanuni döneminde 701 –TD 166’da 660-, 1533 tarihinde 770 ve 1550 tarihinde 908 neferdi (MAD. nr. 230, s. 224; BOA. TD. nr. 8, s. 661; MAD. 17863, s. 3; BOA. TD. nr. 414, 33–42; BOA. TD. nr. 166, s. 375; BOA. TD. nr. 176, s. 174–184; BOA. TD. 270, s. 26–30, 35–41, 54, 59).

Davutlar: Davutlar cemaatine sadece Kanuni döneminde tesadüf edilmiştir. Bu dönemde cemaat 29 vergi neferinden ibaretti (BOA. TD. nr. 414, s. 48 (BOA. TD. nr. 166, s. 375).

Dermeyan/Koğalca: Bütün defterlerde tesadüf edilen cemaat zamanla nüfusunun artışından ötürü Kanuni döneminde iki gruba ayrılmıştı. Bu gruplardan birinin diğer ismi Koğalca olarak kaydedilmiştir. Cemaat 1466-7 tarihinde 122, 1473-7 tarihinde 191, 1476-7 tarihinde 169, Kanuni döneminde 75, 1533 tarihinde 81, 1550 tarihinde ise 111 nefere sahipti (MAD. nr. 230, s. 197; BOA. TD. nr. 8, s. 631; MAD. nr. 17863, s. 17; BOA. TD. nr. 414, s. 8–9; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 148; BOA. TD. nr. 270, s. 11).

Derzi Ali: Derzi Ali cemaati Karaca Koyunlu cemaatleri arasında nüfusunun fazlalığı açısından önemli bir yere sahip olmasına rağmen, ilk ve son defterlerde yer almaz. Öte yandan, yukarıda da belirttiğimiz üzere, konar-göçerlerin kaydedildiği kısımları eksik olan 1512 tarihli Aydın defterinde Karaca Koyunlu

cemaatleri arasından sadece Derzi Ali cemaatine ait bilgiler yer almaktadır. Önemli bir nüfusa sahip olan cemaatin tamamına yakını İzmir kazasına tabi köylerde sakin olup, bunlar Bayraklı, Mesavli/Öküz Obası, Boynuz Sökümü, Koğuluca, Burun Ova, Balçık Havlu, Kızılca Köy ve Anavli (?) idi. Cemaatin nüfusu ise 1466-7 tarihinde 189, 1476-7 tarihinde 172, 1512 tarihinde 126, Kanuni döneminde 302 - TD 166'da 295- ve son olarak 1533 tarihinde 327 neferd (BOA. TD. nr. 8, s. 672; MAD. nr. 17863, s. 9; BOA. TD. nr. 87, s. 3; BOA. TD. nr. 414, s. 2-5; BOA. TD. nr. 166, s. 375; BOA. TD. nr. 176, s. 141-144).

Duldurumlar: Cemaate sadece 1473-7 tarihinde rastlanılmakta olup, cemaat bu tarihte 12 nefer nüfusa sahipti (BOA. TD. nr. 8, s. 674).

Dünderli: Cemaat taifenin bütün tahrirlerinde görülmekte olup, 1466-7 tarihinde 92, 1473-7 tarihinde 140, 1476-7 tarihinde ve Kanuni döneminde 111 - TD 166'da 107-, 1533 tarihinde 110 ve son olarak 1550 tarihinde 166 nefer nüfusa sahipti (MAD. nr. 230, s. 207; BOA. TD. nr. 8, s. 643; MAD. nr. 17863, s. 1; BOA. TD. nr. 414, 13; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 153; BOA. TD. 270, s. 17).

İrni ma'a Dıcek (?): Bahsi geçen cemaate son tahrirde rastlanmakla birlikte, Kanuni dönemine ait tahrir ile 1533 tarihli defterde İrni, Darıcılar cemaatinin sakin olduğu bir köy olarak kaydedilmişti. Nüfusunun zaman içinde artmasıyla cemaat kendi ismiyle temsil olunmaya başlamış olmalıdır. Cemaat 1550 tarihinde 94 neferd (BOA. TD. nr. 414, s. 36; BOA. TD. 176, s. 177; BOA. TD. nr. 270, s. 39).

Eymirli: Eymirli cemaatine ilk defterde rastlanmazken, cemaat diğer tahrirlerin tamamında mevcuttu. Cemaat 1473-7 tarihinde 101, 1473-7 tarihinde 71, Kanuni döneminde 82, 1533 tarihinde 115 ve son olarak 1550 tarihinde 134 nefer nüfusa sahipti (BOA. TD. 8, s. 676; MAD. nr. 17863, s. 45; BOA. TD. nr. 414, s. 5; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 144; BOA. TD. nr. 270, s. 56).

Gedikler: Gedikler cemaati de ilk defterde yer almazken, diğer defterlerin tamamında mevcuttur. Cemaat 1473-7 tarihinde 56, 1473-7 tarihinde 31, Kanuni döneminde 60 -TD 166'da 55-, 1533 tarihinde 87 ve son olarak 1550 tarihinde 85 nefere sahipti (BOA. TD. 8, s. 679; MAD. nr. 17863, s. 20; BOA. TD. nr. 414, s. 32; BOA. TD. nr. 166, s. 375; BOA. TD. nr. 176, s. 173; BOA. TD. nr. 270, s. 31).

Germiyancık: Güzelhisar kazasında tahrire tabi tutulan cemaate sadece 1550 tarihinde rastlanılmıştır. Cemaat kendinden önce kaydedilen Bayramlı cemaatinin sakin olduğu Şeyhli köyüne tabi olarak gösterilmiştir. Bu kayıttan Germiyancık cemaatinin de Şeyhli köyünde sakin olduğu veya Şeyhli köyünde sakin olan Bayramlı cemaatine tabi olduğu anlamları çıkartılabilirse de açık bir kayıt olmamasından dolayı kesin bir hüküm belirtmek mümkün değildir. Cemaat 1550 tarihinde 6 neferd (BOA. TD. nr. 270, s. 47).

Hacı Dağ Eri/Kendirekçiler: 1466-7 ve 1473-7 tarihlerinde bir cemaatten bahsedilirken, Kanuni döneminde düzenlenen defterden itibaren diğer ismi Kendirekçiler olan iki cemaatten bahsedilmeye başlanmıştır. Öte yandan, 1530 tarihli icmal defterinde cemaatin biri doğrudan Kendirekçiler olarak yazılmıştır. 1533 tarihinde ise sadece Kendirekçiler olarak alınan cemaat kaydedilmişken, diğer cemaate tesadüf edilememiştir. Kendirekçiler cemaatinin nüfus artışı sonucunda Hacı Dağ Eri cemaatinden bölünerek ortaya çıktığı ifade edilebilir. Cemaat 1466-7 tarihinde 31, 1473-7 tarihinde 106, Kanuni döneminde -Hacı Dağ Eri ve Kendirekçiler olarak bilinen cemaatlerin toplamı- 109 neferd. TD 166'da yine muafaların bazıları hesaplanmamış olup, cemaatler 105 nefer olarak kaydedilmişti. Yukarıda belirttiğimiz üzere, 1533 tarihinde sadece Kendirekçiler kaydedilmiş olup, cemaat 54 neferd. 1550 tarihine gelindiğinde her iki cemaatin toplamı 180

neferdi (MAD. nr. 230, s.199; BOA. TD. nr. 8, s. 631; BOA. TD. nr. 414, s. 19; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 161; BOA. TD. nr. 270, s. 7, 23).

Hacı Dağarlar/Kulaksızlar: Cemaat sadece 1533 tarihli defterde yer almaktadır. Cemaat bu tarihte 85 neferdi (BOA. TD. nr. 176, s. 160).

Hacı Hızır: Hacı Hızır cemaatine bütün tahrirlerde rastlanılmaktadır. 1466-7, 1473-7, 1476-7 ve Kanuni döneminde hazırlanan tahrirlerde Hacı Hızır olarak kaydedilen cemaat 1533 tarihinde Süle Beyli ve Tekeler cemaatiyle birlikte kaydedilmiştir. 1550 tarihine gelindiğinde ise cemaat diğer isimleri Süle Beyli ve Tekeler olarak iki kısma ayrılmıştır. Cemaat 1466-7 tarihinde 55, 1473-7 tarihinde 120, 1476-7 tarihinde 102, Kanuni döneminde 79 –TD 166’da 72-, 1533 tarihinde 90 ve son olarak 1550 tarihinde 143 nefere sahipti (MAD. nr. 230, s.217; BOA. TD. nr. 8, s. 654; MAD. nr. 17863, s. 34; BOA. TD. nr. 414, s. 19; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 159; BOA. TD. 270, s. 6, 20).

Hacı Üç Paşa: Cemaat ilk olarak 1473-7 tarihli defterde görülmekte olup, burada Hacı Paşa olarak kaydedilmiştir. Cemaatin Hacı Paşa olarak kaydedilmiş olması katip hatasından kaynaklanmış olmalıdır. 1533 tarihli defterde cemaatin bazısının Tire bazısının ise Birgi kazasında sakin olduğu belirtilmiştir. Cemaat 1466-7 tarihinde 51, 1476-7 tarihinde 35, Kanuni döneminde 41, 1533 tarihinde 54, 1550 tarihindeyse 24 nefer nüfusa sahipti (BOA. TD. nr. 8, s. 676; MAD. nr. 17863, s. 14; BOA. TD. nr. 414, s. 8; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 147; BOA. TD. 270, 51).

Hamitli: Hamitli cemaati Karaca Koyunlu defterlerinin tamamında mevcuttur. Buna göre, cemaat 1466-7 tarihinde 28, 1473-7 tarihinde 82, 1476-7 tarihinde 75, Kanuni döneminde 57, 1533 tarihinde 56 ve 1550 tarihinde 64 nefere sahipti (MAD. nr. 230, s.203; BOA. TD. nr. 8, s. 638; MAD. nr. 17863, s. 33; BOA. TD. nr. 414, s. 6; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 145; BOA. TD. nr. 270, s. 4).

Hızır Fakih: Hızır Fakih cemaati 1466-7, 1473-7 ve 1476-7 tarihli defterlerde kaydedilmişken, Kanuni döneminden itibaren cemaatin tahrir sırasında hazır olmadığı belirtilerek 1476-7 tarihli Hüsam Bey defterindeki bilgiler tekrar edilmiştir (BOA. TD. nr. 414, s. 18; BOA. TD. nr. 176, s. 159).⁶ 1550 tarihli defterde, muhtemelen cemaatin bulunabileceği ihtimalinin ortadan kalmış olmasından dolayı, cemaate ait herhangi bir bilgi verilmemiştir. Cemaat 1466-7 tarihinde 19, 1473-7 tarihinde 26 ve 1476-7 tarihinde 10 nefere sahipti (MAD. nr. 230, s. 211; BOA. TD. nr. 8, s. 648; MAD. nr. 17863, s. 36).

Hoşavlı: Cemaate ilk tahrirde rastlanmazken, cemaat diğer tahrirlerin tamamında mevcuttur. 1533 tarihli tahrirde Tire kazasında sakin olduğu belirtilen cemaat, 1473-7 ve 1476-7 tarihinde 26, Kanuni döneminde 20, 1533 tarihinde 19 ve 1550 tarihinde 17 nefere sahipti (BOA. TD. nr. 8, s. 671; MAD. nr. 17863, s. 23; BOA. TD. nr. 414, s.16; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 156; BOA. TD. nr. 270, s. 8).

Işıklar: Işıklar cemaatine sadece 1550 tarihinde rastlanılmıştır. Cemaat Kütahya sancağının Lazıkıyye kazasında tahrir edilmiştir. Bu tarihte cemaat 20 neferdi (BOA. TD. 270, s. 61).

İne Havlu: İne Havlu cemaati de sadece 1550 tarihli defterde görülmektedir. Cemaat bu tarihte 46 neferdi (BOA. TD. 270, s. 61).

İpçiler: İpçiler cemaati ilk olarak 1473-7 tarihli defterde yer almaktadır. Kanuni döneminde düzenlenen tahrirde cemaat üyelerinin hiç birinin tahrir

⁶ “Defter-i Hüsam Bey’de cemaat-i mezbure 9 hanedir. Haliya hin-i tahrirde hazır olmamağın bu mahalde şerh verildi ki, defter-i sabık mucebince bulunan geri taife-i Karaca Koyunlu’ya tabi idiği malum ola.”

sırasında hazır olmadığı belirtilmiştir (BOA. TD. nr. 414, s. 678).⁷ 1533 tarihinde de aynı bilgiler tekrar edilmiştir (BOA. TD. nr. 176, s. 159).⁸ 1550 tarihinde ise cemaate dair her hangi bir bilgi verilmemiştir. Cemaat 1473-7 ve 1476-7 tarihlerinde 18, Kanuni dönemiyle 1533 tarihinde 4 nefer olarak kaydedilmiştir (BOA. TD. nr. 8, s. 678; MAD. nr. 17863, s. 23; BOA. TD. nr. 414, s. 678; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 159).

Kanturalar: Kantura cemaati taifenin bütün defterlerinde yer almaktadır. Bu cümleden olarak, cemaat 1466-7 tarihinde 10, 1473-7 tarihinde 26, 1476-7 tarihinde 23, Kanuni döneminde 20, 1533 tarihinde 23 ve 1550 tarihinde 34 neferdi (MAD. nr. 230, s. 203; BOA. TD. nr. 8, s. 637; MAD. nr. 17863, s. 37; BOA. TD. nr. 414, s. 32; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 173; BOA. TD. nr. 270, s. 29).

Kara Aliler: Cemaate son tahririn haricindekilerin tamamında rastlanılmaktadır. Cemaat 1466-7 tarihinde 19, 1473-7 tarihinde 28, 1476-7 tarihinde 27, Kanuni döneminde 20 ve 1533 tarihinde 18 nefer nüfusa sahipti (MAD. nr. 230, s. 216; BOA. TD. nr. 8, s. 652; MAD. nr. 17863, s. 23; BOA. TD. nr. 414, s. 16; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 156).

Kara Turgut veled-i Mesut: Cemaat sadece 1476-7 tarihli tahrirde yer almakta olup, Karaca Koyunluların önemli cemaatlerinden Penbeğan cemaatine tabiydi. Cemaat bahsedilen tarihte 22 neferdi (MAD. nr. 17863, s. 25).

Kara Hızırlar: Cemaate sadece 1550 tarihli son tahrirde rastlanılmakta olup, Kütahya sancağının Honaz kazasında tahrir edilmişti. Cemaat 1550 tarihinde 16 neferdi (BOA. TD. nr. 270, s. 61).

Kara Koyunlu: Kara Koyunlu cemaati de sadece 1550 tarihli tahrirde tespit edilmiş olup, Kütahya sancağının Lazıkıyye kazasında bulunmaktaydı. Cemaat bu tarihte 92 neferdi (BOA. TD. nr. 270, s. 60).

Kara Uçarlar: Cemaate sadece 1550 tarihli son tahrirde rastlanılmıştır. 106 nefer nüfusa sahip olan cemaat Tire kazasında mütemekkindi (BOA. TD. nr. 270, s. 9).

Kara Yunuslar/Yunuslar: Cemaatin ismi Kara Yunuslar ve Yunuslar olarak farklı şekillerde kaydedilmişti. Cemaat 1466-7 tarihinde 20, 1473-7 tarihinde 46, 1476-7 tarihinde 35, Kanuni döneminde 31 -TD 166'da 28- ve 1533 tarihinde 28 nefer nüfusa sahipti. 1533 tarihinde cemaatin diğer ismi Kızılca Köy olarak geçmekteydi. 1550 tarihinde ise cemaate rastlanılmamıştır (MAD. nr. 230, s. 206; BOA. TD. nr. 8, s. 641; MAD. nr. 17863, s. 13; BOA. TD. nr. 414, s. 6; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 146).

Karaca Koyunlu: Taifenin ismiyle aynı ismi taşıyan cemaat sadece 1550 tarihli tahrirde geçmektedir. 64 nefer nüfusa sahip olan cemaat İzmir kazasına tabi Kızılca isimli köde sakindi (BOA. TD. nr. 270, s. 50).

Karalar: Karaca Koyunlu tahrirlerinin tamamında yer alan cemaat 1533 tarihinde Yarımcalar ile birlikte kaydedilmişti. Cemaat 1466-7 tarihinde 26, 1473-7 tarihinde 63, 1476-7 tarihinde 38, Kanuni döneminde 55 -TD 166'da 47-, 1533 tarihinde 66 ve 1550 tarihinde 70 nefer nüfusa sahipti (MAD. nr. 230, s. 210; BOA. TD. nr. 8, s. 647; MAD. nr. 17863, s. 13; BOA. TD. nr. 414, s. 10; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 150; BOA. TD. nr. 270, s. 5).

Kaşı Kara/Karaca Ağçe: Kaşı Karalar cemaati Karaca Koyunluların bütün tahrirlerinde yer almaktadır. 1533 tarihinde diğer ismi Karaca Ağçe olarak

⁷ "Mezkurun hin-i tahrirde hazır olmadıkları ecilden defter-i sabıkın aynı naklolundu. Kendilerinden ve evlatlarından bulunan geri bu taifeye tabidir."

⁸ "Mezkur cemaat hin-i tahrirde hazır bulunmadıkları ecilden defter-i sabıkın aynı naklolundu."

kaydedilmiş olan cemaat Tire kazasında sakindi. Diğer defterlerde ise bu doğrultuda her hangi bir bilgi mevcut değildi. Cemaat 1466-7 tarihinde 58, 1473-7 tarihinde 87, 1476-7 tarihinde 72, Kanuni döneminde 80, 1533 tarihinde 81 ve 1550 tarihinde 110 nefere sahipti (MAD. nr. 230, s. 212; BOA. TD. nr. 8, s. 649; MAD. nr. 17863, s. 14; BOA. TD. nr. 414, s. 12; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 152; BOA. TD. nr. 270, s. 12).

Kaşıkçılar: Kaşıkçılar cemaati bütün tahrirlerde görülmektedir. Cemaat 1466-7 tarihinde 15, 1473-7 tarihinde 11, 1476-7 tarihinde 10, Kanuni döneminde 3, 1533 tarihinde 3 ve 1550 tarihinde 12 nefere sahipti (MAD. nr. 230, s. 215; BOA. TD. nr. 8, s. 652; MAD. nr. 17863, s. 38; BOA. TD. nr. 414, s. 15; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 155; BOA. TD. nr. 270, s. 19).

Kayabaşı: Sadece 1550 tarihinde rastlanan cemaat 12 vergi nüfusuna sahipti (BOA. TD. nr. 270, s. 62).

Kayraklar: Karaca Koyunluların bütün tahrirlerinde bulunan cemaat Kota yakınlarında yaşamaktaydı. Cemaat 1466-7 tarihinde 33, 1473-7 tarihinde 84, 1476-7 tarihinde 80, Kanuni döneminde 119, 1533 tarihinde 149 ve 1550 tarihinde 272 nefere sahipti (MAD. nr. 230, s. 204; BOA. TD. nr. 8, s. 639; MAD. nr. 17863, s. 32; BOA. TD. nr. 414, s. 16; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 156; BOA. TD. nr. 270, s. 15).

Keleş: Cemaate ilk ve son tahrirlerde rastlanmamıştır. Öte yandan, cemaat Kanuni dönemine ait deftere kaydedilmiş olmasına rağmen cemaatin tahrir sırasında hazır olmadığı belirtilmiştir (BOA. TD. nr. 414, s. 43). Aynı durum 1533 tarihli defter için de geçerlidir (BOA. TD. nr. 176, s. 185). Cemaat aradan geçen zaman içinde bulunamamış olmasından dolayı, 1550 tarihli deftere kaydedilmemiştir. 1533 tarihinde Sadıklar cemaatine bağlı olarak kaydedilen cemaat 1473-7 tarihinde 19, 1476-7 tarihinde 11, Kanuni döneminde 8 ve 1533 tarihinde 7 neferd (BOA. TD. nr. 8, s. 680; MAD. nr. 17863, s. 20; BOA. TD. nr. 414, s. 43; BOA. TD. nr. 166, s. 375; BOA. TD. nr. 176, s. 185).

Kınıklar/Alalar: Bütün tahrirlerde rastlanan cemaat Kanuni döneminden itibaren iki kola ayrılmıştır. Bu şubelerden birinin diğer adı Alalar olarak zikredilmiştir. 1533 tarihinde de Alalar olarak da bilinen cemaat mevcutken, 1550 tarihli tahrirde cemaatten bahsedilmez. 1533 tarihli tahrirde Kınık cemaatinin müteferrik yerlerde sakin olduğu belirtilmiş olmasına rağmen bu yerlerin isimleri kaydedilmemiştir. Alalar olarak bilinen cemaat ise Tire kazasında sakindi. Cemaat 1466-7 tarihinde 51, 1473-7 tarihinde 65, 1476-7 tarihinde 86, Kanuni döneminde 61 ve 1533 tarihinde 124 ve 1550 tarihinde 53 neferd (MAD. nr. 230, s. 218; BOA. TD. nr. 8, s. 655; MAD. nr. 17863, s. 15; BOA. TD. nr. 414, s. 14-15; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 155; BOA. TD. nr. 270, s. 19).

Koğluca: Cemaate sadece 1550 tarihinde rastlanılmaktadır. İki kola ayrılmış olan cemaatin biri İzmir kazasının Burun Ova köyünde sakindi. Cemaat toplam 63 nefer nüfusa sahipti (BOA. TD. nr. 270, s. 53).

Köseler: Köseler cemaatine de sadece 1550 tarihinde rastlanılmaktadır. Cemaat Sart kazasına tabi olmakla beraber, Manisa kazasının Yengi nahiyesinde yaşamaktaydı. Cemaatin nüfusu 31 neferd (BOA. TD. nr. 270, s. 54).

Küçük Ali: Cemaate ilk olarak 1476-7 tarihinde rastlanılmaktadır. Cemaat Kanuni döneminden itibaren iki şube olarak kaydedilmiştir. Şubelerden biri Karesi Beyli köyünde sakindi. Fakat, cemaat tahrir sırasında tespit edilememiştir (BOA. TD. nr. 414, s. 49).⁹ 1533 tarihli deftere de kaydedilen Karesi Beyli köyündeki cemaat son tahrirde kaydedilmemiştir. Ayrıca bu şubelerden biri Çulluyan

BAÜ
SBED
12 (22)

207

⁹ "Haliya bi-nam ve nişan hayatları ve mematları bilinmemenin defter-i köhnenin aynı naklolundu."

Yörüklerine tabi idi. 1533 tarihli defterde Çulluyan-ı Karaca Koyunlu'ya tabi olduğu belirtilen cemaatin diğer ismi Hacı Nadirlerdi. Son olarak, cemaatin Kanuni döneminde Karesi Beyli dışında Ayasuluğ kazasında da sakin olduğunu anlaşılmaktadır. Cemaat 1476-7 tarihinde 26, Kanuni döneminde 41, 1533 tarihinde 51 ve 1550 tarihinde 48 nefer nüfusa sahipti (MAD. nr. 17863, s. 26; BOA. TD. nr. 414, s. 48-49; BOA. TD. nr. 166, s. 375; BOA. TD. nr. 176, s. 190; BOA. TD. nr. 270, s. 45).

Mahmutlar: Mahmutlar cemaati tahrirlerin tamamında yer almaktadır. 1533 tarihli tahrir kadar cemaatin sakin olduğu yerler hakkında bilgi mevcut değildir. 1533 tarihli defterde ise cemaatin bazısının Tire bazısının ise Birgi kazasında sakin olduğu belirtilmiştir. Cemaat 1466-7 tarihinde 35, 1473-7 tarihinde 52, 1476-7 tarihinde 55, Kanuni döneminde 75 -TD 166'da 73-, 1533 tarihinde 78 ve 1550 tarihinde 62 neferd (MAD. nr. 230, s. 210; BOA. TD. nr. 8, s. 646; MAD. nr. 17863, s. 43; BOA. TD. nr. 414, s. 7; BOA. TD. nr. 166, s. 375; BOA. TD. nr. 176, s. 146; BOA. TD. nr. 270, s. 14)

Nusretler: Nusretler cemaati Karaca Koyunlu tahrirlerinin tamamında geçmektedir. Ancak, 1533 tarihinde Çarpanlar cemaati ile birlikte tahrir edilmişlerdir. Cemaat 1466-7 tarihinde 8, 1473-7 tarihinde 30, 1476-7 tarihinde 36, Kanuni döneminde 21, 1533 tarihinde 26 ve 1550 tarihinde 16 neferd (MAD. nr. 230, s. 217; BOA. TD. nr. 8, s. 653; MAD. nr. 17863, s. 29; BOA. TD. nr. 414, s. 43; BOA. TD. nr. 166, s. 375; BOA. TD. nr. 176, s. 184; BOA. TD. nr. 270, s. 21).

Öksüzler: İzmir kazasına tabi Mesavli köyünde sakin olan cemaate sadece 1550 tarihinde rastlanılmıştır. Bu tarihte cemaatin nüfusu 85 neferd (BOA. TD. nr. 270, s. 49).

Penbeğan: Penbeğan cemaati 1473-7 tarihli tahrir dışındakilerin tamamında görülmektedir. Penbeğan cemaati de 1466-7 ve 1476-7 tarihli defterlerde Çulluyan Yörüklerine tabi olarak gösterilmiştir. Cemaat 1466-7 tarihinde 140, 1476-7 tarihinde 63, Kanuni döneminde 41, 1533 tarihinde 48 ve 1550 tarihinde 35 neferd (MAD. nr. 230, s. 291; MAD. nr. 17863, s. 27; BOA. TD. nr. 414, s. 47; BOA. TD. nr. 166, s. 375; BOA. TD. nr. 188, s. 184; BOA. TD. nr. 270, s. 46).

Perakende: Perakende olarak kaydedilen cemaat sadece 1550 tarihinde görülmektedir. Saruhan sancağının Manisa kazasına tabi olarak kaydedilen cemaat Alacalı köyünde sakindi. Bu tarihte cemaat 30 nefer nüfusa sahipti (BOA. TD. nr. 270, s. 35).

Sadıklar: Sadıklar cemaati tahrirlerin tamamında tespit edilmektedir. Cemaat ilk üç tahrirde tek kalemde yazılmışken, Kanuni dönemi ile 1533 tarihinde düzenlenen tahrirlerde cemaatin biri konar-göçer hayata devam ederken üçü Kılıç Küre, Çamlıca ve Ava Giden köylerinde sakin olarak kaydedilmişti. Öte yandan, 1550 tarihli tahrirde cemaat yine tek kalemde yazılmıştır. Cemaat 1466-7 tarihinde 12, 1473-7 tarihinde 38, 1476-7 tarihinde 35, Kanuni döneminde 16, 1533 tarihinde 14 ve 1550 tarihinde 21 neferd (MAD. nr. 230, s. 206; BOA. TD. nr. 8, s. 641; MAD. nr. 17863, s. 42; BOA. TD. nr. 414, s. 43; BOA. TD. nr. 166, s. 375; BOA. TD. nr. 176, s. 184-185; BOA. TD. nr. 270, s. 57).

Sarıcalar: Bütün tahrirlerde yer alan cemaat yine ilk tahrirlerde tek kalemde yazılmıştır. Kanuni döneminde düzenlenen tahrirden itibaren ise cemaatin yerleşik olduğu köyler kaydedilmeye başlanmıştır. Bu cümleden olarak, Kanuni dönemine ait olan tahrirle birlikte 1533 tarihli tahrirde biri konar-göçer üçü yerleşik dört cemaat kaydedilmiş olup, cemaat Birgi kazasına tabi Alamadın, Emirli, Tesahurye ve Sarıcalar isimli köylerde sakindi (BOA. TD. nr. 414, s. 21-22; BOA. TD. nr. 176, s. 162-163). 1550 tarihinde Alamadın isimli köyde yaşayan cemaat ile konar-göçer olarak yaşayan cemaat kaydedilmişti. Cemaat 1466-7 tarihinde 24, 1473-7

tarihinde 38, 1476-7 tarihinde 25, Kanuni döneminde 33 –TD 166’da 32, 1533 tarihinde 43 ve 1550 tarihinde 59 neferdi (MAD. nr. 230, s. 202; BOA. TD. nr. 8, s. 639; MAD. nr. 17863, s. 18; BOA. TD. nr. 414, s. 21–22; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 162–163; BOA. TD. nr. 270, s. 58).

Sekiler: Kütahya sancağının Lazıkıyye kazasında sakin olan Sekiler cemaati son iki tahrirde mevcuttur. Cemaat 1533 tarihinde Katrancıyan, İneğli ve Eski Hisar cemaatiyle birlikte tahrir edilmiştir. Belirtilen cemaatlerin ancak az bir kısmı tahrir sırasında bulunmuş olup, bulunan kişilere vergi konulmuştur (BOA. TD. nr. 414, s. 185).¹⁰ 1550 tarihinde ise Katrancıyan, İneğli ve Eski Hisar cemaatlerinden bahsedilmezken Sekiler müstakil olarak kaydedilmiştir. Cemaat bu tarihte Darıcılar cemaatine tabidir. 1533 tarihinde bahsedilen cemaatler toplam 205 nefer olarak kaydedilmiştir. Bu nüfusunun ne kadarının Sekiler cemaatine tabi olduğunu belirlemek mümkün değildir. 1550 tarihinde ise cemaat 60 neferdi (BOA. TD. nr. 414, s. 185; BOA. TD. nr. 270, s. 58).

Sevinçler: İlk tahrirde mevcut olmayan cemaat diğer tahrirlerin tamamında mevcuttur. Cemaat 1473-7 tarihinde 24, 1476-7 tarihinde 31, Kanuni döneminde 18, 1533 tarihinde 16 ve 1550 tarihinde 18 neferdi (BOA. TD. nr. 8, s. 671; MAD. nr. 17863, s. 1; BOA. TD. nr. 414, s. 20; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 161; BOA. TD. nr. 270, s. 55).

Taş Tepe: Cemaate Kanuni döneminden itibaren rastlanılmaktadır. Dermiyan cemaatine bağlı olarak kaydedilmiş olan cemaat Kanuni döneminde 26, 1533 tarihinde 33 ve 1550 tarihinde 53 nefer nüfusa sahipti (BOA. TD. nr. 414, s. 9; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 149; BOA. TD. nr. 270, s. 3).

Tekyalılar: Bahsi geçen cemaat ilk üç defterde yer almaktadır. Diğer tahrirlerde ise rastlanılmamıştır. Cemaat 1466-7 tarihinde 10, 1473-7 tarihinde 15, Kanuni döneminde 10 neferdi (MAD. nr. 230, s. 214; BOA. TD. nr. 8, s. 650; MAD. nr. 17863, s. 16).

Tetimme-i Eymir Bayramlı: Cemaat sadece 1550 tarihli son tahrirde yer almaktadır. Cemaat bu tahrirde 4 neferdi (BOA. TD. nr. 270, s. 45).

Toparlar: Toparlar cemaatine 1473-7 ve 1550 tarihli tahrirlerde rastlanmaz. 1476-7 tarihinde ise Çulluyan Yörüklerine tabi olarak kaydedilmiştir. Cemaatin nüfusu 1466-7 tarihinde 41, 1476-7 tarihinde 56, Kanuni döneminde 59 ve 1550 tarihinde 74 neferdi (MAD. nr. 232, s. 296; MAD. nr. 17863, s. 24; BOA. TD. nr. 414, s. 45; BOA. TD. nr. 166, s. 375; BOA. TD. nr. 176, s. 187).

Toyranlı: Toyranlı cemaati ilk olarak Kanuni döneminde görülmektedir. Bahsedilen tahrir ile 1533 tarihinde tek kalemde kaydedilmiş olan cemaat son tahrirde yerleşik buldukları köylerle birlikte yazılmıştır. Bu durum cemaatin bir kısmının zamanla yerleşik hayata geçmesiyle ilgili olmalıdır. Bu cümleden olarak, cemaat Süleyman, Darı, Danişmend ve Yenice köylerinde sakindi. Cemaat Kanuni döneminde 49, 1533 tarihinde 58 ve 1550 tarihinde ise 156 nefer nüfusa sahipti (BOA. TD. nr. 414, s. 25; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 166; BOA. TD. nr. 270, s. 32–33).

Turasanlar: Turasanlar cemaati Karaca Koyunluların bütün tahrirlerinde yer almaktadır. Cemaat 1466-7 tarihinde 28, 1473-7 tarihinde 74, 1476-7 tarihinde 62, Kanuni döneminde 63, 1533 tarihinde 38 ve 1550 tarihinde 28 neferdi (MAD. nr. 230, s. 209; BOA. TD. nr. 8, s. 645; MAD. nr. 17863, s. 44; BOA. TD. nr. 414, s. 21; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 162; BOA. TD. nr. 270, s. 8).

¹⁰ “Lazıkıyye kazasında sakinlerdir. Ve mezkurun hin-i tahrirde hazır olmadıkları sebepten defter-i sabıkın aynı naklolundu. Zikr olunan cemaat fi-nam ve nişan olmağın defter-i atikte resm kaydolanmayıp haliye tecessüs ve tettebbu olundukta bazısı bulunup resm vazolundu.”

Tusiler: Tusiler cemaati de bütün tahrirlerde mevcuttur. Cemaat 1466-7 tarihinde 10, 1473-7 tarihinde 19, 1476-7 tarihinde 16, Kanuni döneminde 12, 1533 tarihinde 9 ve 1550 tarihinde 17 neferdi (MAD. nr. 230, s. 203; BOA. TD. nr. 8, s. 637; MAD. nr. 17863, s. 19; BOA. TD. nr. 414, s. 22; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 163; BOA. TD. nr. 270, s. 34).

Tüfenkler (?): Tüfenkler imlasıyla okunan cemaat sadece Kanuni döneminde tespit edilmektedir. Bu dönemde cemaat 147 nefer nüfusa sahipti (BOA. TD. nr. 414, s. 44 (BOA. TD. nr. 166, s. 375).

Uçarlar: Uçarlar cemaati Karaca Koyunluların bütün tahrirlerde mevcuttur. Cemaat 1466-7 tarihinde 14, 1473-7 tarihinde 17, 1476-7 tarihinde 14, Kanuni döneminde 17, 1533 tarihinde 18 ve 1550 tarihinde 17 neferdi (MAD. nr. 230, s. 216; BOA. TD. nr. 8, s. 653; MAD. nr. 17863, s. 21; BOA. TD. nr. 414, s. 16; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 156; BOA. TD. nr. 270, s. 13).

Ulu Serli: 1466-7 ve 1473-7 tarihli defterlerde yer almayan cemaat ilk olarak 1476-7 tarihinde karşımıza çıkmaktadır. 1476-7 tarihinde cemaatin Çulluyan Yörüklerine tabi olduğu belirtilmiştir. Cemaat 1476-7 tarihinde 22, Kanuni döneminde ve 1533 tarihinde 18 ve son olarak 1550 tarihinde 24 neferdi (MAD. nr. 17863, s. 27; BOA. TD. nr. 414, s. 47; BOA. TD. nr. 166, s. 375; BOA. TD. nr. 176, s. 189; BOA. TD. nr. 270, s. 47).

Uzun Hacı: Cemaat sadece 1476-7 tarihinde görülmekte olup, Manda nahiyesinde bulunan Kızıl Dağ'da oturmaktaydı. Bu tarihte cemaat 28 neferdi (MAD. nr. 17863, s. 11).

Uzun Kalkanlar: Cemaat sadece 1550 tarihli son tahrirde görülmektedir. Cemaat 29 neferdi (BOA. TD. nr. 270, s. 21).

Uzuncalar: Cemaat 1466-7 tarihli tahrirde yer almazken diğer tahrirlerin tamamında mevcuttur. Kanuni döneminde düzenlenen tahrirle 1533 tarihli tahrirde Tire kazasının Çağıldak karyesinde sakin olarak gösterilen cemaat 1473-7 tarihinde 62, 1476-7 tarihinde 50, Kanuni döneminde 30, 1533 tarihinde 25 ve 1550 tarihinde 23 neferdi (BOA. TD. nr. 8, s. 669; MAD. nr. 17863, s. 36; BOA. TD. nr. 414, s. 7; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 146; BOA. TD. nr. 270, s. 20).

Vaysal: Vaysal cemaati tahrirlerin tamamında görülmektedir. 1550 tarihine kadar bir şube olarak kaydedilmiş olan cemaat bu tarihte iki şubeye ayrılmıştır. Şubelerden biri Tire kazasının Aydınlar karyesinde sakindi. Cemaat 1466-7 tarihinde 64, 1473-7 tarihinde 85, 1476-7 tarihinde 71, Kanuni döneminde 55, 1533 tarihinde 57 ve 1550 tarihinde 64 neferdi (MAD. nr. 230, s. 214; BOA. TD. nr. 8, s. 651; MAD. nr. 17863, s. 21; BOA. TD. nr. 414, s. 21; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 158; BOA. TD. nr. 270, s. 3).

Yağmurlar: Yağmurlar cemaati 1466-7 tarihli ilk tahrir ile 1550 tarihli son tahrir dışındakilerin tamamında mevcuttur. Cemaat 1473-7 tarihinde 78, 1476-7 tarihinde ve Kanuni döneminde 104, 1533 tarihinde ise 97 neferdi (BOA. TD. nr. 8, s. 668; MAD. nr. 17863, s. 29; BOA. TD. nr. 414, s. 11; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 151).

Yamanlı: Bütün tahrirdeler yer almakta olan cemaat 1466-7 tarihinde 29, 1473-7 tarihinde 83, 1476-7 tarihinde 72, Kanuni döneminde 70, 1533 tarihinde 79 ve 1550 tarihinde 62 neferdi (MAD. nr. 230, s. 206; BOA. TD. nr. 8, s. 652; MAD. nr. 17863, s. 12; BOA. TD. nr. 414, s. 14; BOA. TD. nr. 166, s. 374; BOA. TD. nr. 176, s. 154; BOA. TD. nr. 270, s. 5).

Yarım: Cemaat sadece 1550 tarihli tahrirde görülmektedir. Cemaatin nüfusu bu tahrirde 35 neferdi (BOA. TD. nr. 270, s. 14).

Yoğunlar: 1466-7 tarihli tahrir dışındakilerin tamamında yer alan cemaat 1473-7 tarihinde 28, 1476-7 tarihinde 27, Kanuni döneminde 9, 1533 tarihinde 20 ve 1550 tarihinde 25 neferd (BOA. TD. nr. 8, s. 669; MAD. nr. 17863, s. 34; BOA. TD. nr. 414, s. 25; BOA. TD. nr. 166, s. 375; BOA. TD. nr. 176, s. 166; BOA. TD. nr. 270, s. 8).

Yonca: 1466-7 ve 1473-7 tarihli tahrirlerde yer almayan cemaat ilk olarak 1476-7 tarihinde Çulluyan Yörüklerine tabi olarak kaydedilmişti. Cemaat 1476-7 tarihinde 65, Kanuni döneminde 34, 1533 tarihinde 40 ve 1550 tarihinde 75 neferd (MAD. nr. 17863, s. 25; BOA. TD. nr. 414, s. 47; BOA. TD. nr. 166, s. 375; BOA. TD. nr. 176, s. 188; BOA. TD. nr. 270, s. 45).

6.2. Mentеше Sancağı

Ali El-Mezbur: Çine kazasında kaydedilen tir son iki tahrirde görülmemektedir. Tir 1517 tarihinde 56, 1530 tarihinde 57 ve 1533 tarihinde 53 nefer nüfusa sahipti (BOA. TD. nr. 61, s. 102; BOA. TD. nr. 166, s. 488; BOA. TD. nr. 176, s. 126).

Ali veled-i Durmuş: Adı geçen tir ilk olarak 1563 tarihli tahrirde görülmektedir. 1853 tarihli tahrirde göre, Mazun kazasında yaşayan tire mensup bazı neferler Dünderli, Şah Burnu, Alaca Atlı, Büyük Dere, Tekeli gibi bazı köylerde sakindi Tir 1563 tarihinde 150, 1583 tarihinde 145 nefer nüfusa sahipti (BOA. TD. nr. 337, v. 54b; KKA. TD. nr. 110, v. 47b).

Durmuş veled-i İlyas/Alalar: Çine kazasında görülen tir son iki tahrirde tespit edilememiştir. 1533 tarihinde diğer ismi Alalar olarak geçen tir 1517 tarihinde 69, 1530 tarihinde 75 ve 1533 tarihinde 62 neferd (BOA. TD. nr. 61, s. 100; BOA. TD. nr. 166, s. 487; BOA. TD. nr. 176, s. 124).

Ereğli: Ereğli tiri Peçin kazasında tahrir edilmiş olmakla birlikte, 1583 tarihinde 4 neferin Milas, 1 neferin ise Aydın'da yaşamakta olduğu belirtilmiştir. Ereğli tiri 1517 tarihinde 60, 1530 tarihinde 68, 1533 tarihinde 82, 1563 tarihinde 70 ve 1583 tarihinde 30 neferd (BOA. TD. nr. 61, s. 108; BOA. TD. nr. 166, s. 488; BOA. TD. nr. 176, s. 135; BOA. TD. nr. 337, v.53a; KKA. TD. nr. 110, v. 46b).

Canlar/Hanlar (?):Canlar veya Hanlar imlasıyla okunabilen tire ilk olarak 1563 tarihinde rastlanılmaktadır. Tir Mazun kazasında tahrir edilmiş olmasına rağmen, 1583 tarihli tahrirden anlaşıldığı kadarıyla tirin bir kısmı Tavas kazasının Soğulmaz karyesinde sakindi. Tir 1563 tarihinde 35, 1583 tarihinde 63 neferd (BOA. TD. nr. 337, v. 55a; KKA. TD. nr. 110, v. 48b).

Hızır veled-i Hamza/Rum Beyi: Çine kazasında yaşana tire son tahrirde rastlanmamaktadır. Diğer ismi Rum Beyi olan tir 1517 tarihinde 166, 1530 tarihinde 185, 1533 tarihinde 172 ve 1563 tarihinde 162 nefer nüfusa sahipti (BOA. TD. nr. 61, s. 99; BOA. TD. nr. 166, s. 487; BOA. TD. nr. 176, s. 123; BOA. TD. nr. 337, v. 50a).

Kancık Mustafa: Bozüyük kazasında tahrir edilen tir ilk olarak 1563 tarihinde görülmektedir. Tir 1563 tarihinde 57, 1583 tarihinde ise 15 nefer nüfusa sahipti (BOA. TD. nr. 337, v. 54a; KKA. TD. nr. 110, v. 47b).

Kara Ahmet: Kara Ahmed tiri de ilk olarak 1563 tarihli tahrirde görülmekteydi. Peçin kazasında tahrir edilen tir 1563 tarihinde 45, 1583 tarihinde 23 neferd (BOA. TD. nr. 337, v. 54a; KKA. TD. nr. 110, v. 47a).

Karaca Koyunlu: Karaca Koyunlu cemaati 1517 tarihinde Mazun, Peçin ve Defteran kazalarında olmak üzere üç şubeydi. 1533 tarihinde ise dört şube olarak görülen cemaatin bir şubesinin diğer ismi Uşaklardı. Bir şube ise Çine kazasının Soğulmaz karyesinde sakindi. 1563 tarihinde iki şube olan cemaatin biri Aydın

sancağının Güzelhisar kazasında bulunmaktaydı. 1583 tarihinde ise Mazun kazasında tahrir edilmiş cemaat tekrar üç şube idi. Bir şube Bayram Viranı isimli köyde sakindi. Ayrıca cemaate mensup neferden bir kaç Akşehir ve Savcı karyelerinde mütemekkindi. Cemaat 1517 tarihinde 76, 1533 tarihinde 90, 1563 tarihinde 65 ve son olarak 1583 tarihinde 54 nefer nüfusa sahipti (BOA. TD. nr. 61, s. 106–108; BOA. TD. nr. 176, s. 132–138; BOA. TD. nr. 337, v.52b, 55a; KKA. TD. nr. 110, v. 48a).

Batı
Anadolu'da
Bir Yörük

212

Kızıl(ca) Tepe: Tahrirlerde Kızılca Tepe benam-ı Kağaca (?) olarak geçen tir Çine kazasında tahrir edilmiş olup, 1563 ve 1583 tarihli tarihlerde mevcut değildir. Tir 1517 tarihinde 38, 1530 tarihinde 39 ve 1533 tarihinde 46 nefer nüfusa sahipti (BOA. TD. nr. 61, s. 110; BOA. TD. nr. 166, s. 488; BOA. TD. nr. 176, s. 137).

Kösten/Hatıpli: Peçin kazasında yaşayan ve diğer ismi Hatıpli olan tir 1517 tarihinde 31, 1530 tarihinde 32, 1533 tarihinde 63, 1563 tarihinde 42 ve 1583 tarihinde 14 nefer nüfusa sahipti (BOA. TD. nr. 61, s. 108; BOA. TD. nr. 166, s. 488; BOA. TD. nr. 176, s. 134; BOA. TD. nr. 337, v. 53a; KKA. TD. nr. 110, v. 46b).

Koca Hacı: Peçin kazasında yaşayan tir tahrirlerin tamamında yer almaktadır. TD 176 ve TD 166 numaralı tahrirlerde tirin Karaca Hacı şeklinde okunması da mümkün olmakla beraber diğer tahrirlerde Koca Hacı ismi açıkça okunmaktadır. Tir 1517 ve 1530 tarihinde 60, 1533 ve 1563 tarihinde 65, 1583 tarihinde ise 36 nefer nüfusa sahipti (BOA. TD. nr. 61, s. 109; BOA. TD. nr. 166, s. 488; BOA. TD. nr. 176, s. 136; BOA. TD. nr. 337, v. 53b; KKA. TD. nr. 110, v. 47a).

Mustafa: Bozüyük kazasında tahrir edilen tir 1517 ve 1530 tarihlerinde 50 nefer nüfusa sahipti. Tire diğer tahrirlerde rastlanılmamıştır (BOA. TD. nr. 61, s. 110; BOA. TD. nr. 166, s. 488)

Mustafa veled-i Hüseyin: Sadece 1533 tarihli tahrirde tespit edilen tir Bozüyük kazasında kaydedilmiştir. Tirin nüfusu bu tarihte 61 neferdi (BOA. TD. nr. 176, s. 136).

Mustafa veled-i Yakup/Ali veled-i Hacı: 1517, 1530 ve 1533 tarihlerinde Çine'de tahrir edilen tir, 1563 tarihinde Peçin kazasında tahrir edilmiştir. 1583 tarihli son tahrirde ise tire tesadüf edilmemiştir. Tirin nüfusu 1517 tarihinde 69, 1530 tarihinde 70, 1533 tarihinde 54 ve 1563 tarihinde 4 neferdi (BOA. TD. nr. 61, s. 101; BOA. TD. nr. 166, s. 488; BOA. TD. nr. 176, s. 126; BOA. TD. nr. 337, v. 52b).

Nefs-i Kızıl Tepe: Çine kazasında tahrir edilen tir yukarıda bahsedilen Kızıl Tepe cemaatinin bir kolu olmalıdır. Cemaat 1533 tarihinde Güney ve Sufiler cemaatiyle birlikte kaydedilmiştir. Tir 1517 tarihinde 126, 1530 tarihinde 128, 1533 tarihinde 158 ve 1563 tarihinde 150 nefer nüfusa malikti (BOA. TD. nr. 61, s. 102; BOA. TD. nr. 166, s. 488; BOA. TD. nr. 176, s. 127; BOA. TD. nr. 337, v. 51b).

Panayır Benam-ı Hamza Veled-i Ali: Çine kazasında tahrir edilen tir 1563 ve 1583 tarihli defterlerde yoktur. Tir 1517 tarihinde 89, 1530 tarihinde 99 ve 1533 tarihinde 110 vergi neferine sahipti (BOA. TD. nr. 61, s. 103; BOA. TD. nr. 166, s. 488; BOA. TD. nr. 176, s. 128).

Perakende/Çobanlar: Çine kazasında perakende olarak kaydedilen tirin diğer adı Çobanlardı. 1517 ve 1530 tarihlerinde rastlanan gruba sonraki tahrirlerde rastlanmamıştır. Tir 1517 tarihinde 28 ve 1530 tarihinde 27 nefere sahipti. (BOA. TD. nr. 61, s. 111; BOA. TD. nr. 166, s. 488).

Seydi veled-i Beyli/Ömürçeli: Sobuca kazasında bulunan tir 1563 ve 1583 tarihlerinde yer almaz. Tir 1517 tarihinde 269, 1530 tarihinde 267 ve 1533

tarihinde 291 nefer nüfusa sahipti (BOA. TD. nr. 61, s. 104; BOA. TD. nr. 166, s. 488; BOA. TD. nr. 176, s. 130).

Timur: Adı geçen tir Karaca Koyunlularla birlikte Çobanlara da bağlı olarak zikredilmiştir. Defteran kazasına tabi olarak gösterilen tir Balat kazasında mütemekkindi. Tir 1517 tarihinde 69, 1530 tarihinde 62, 1533 tarihinde 80 ve 1563 tarihinde 78 nefer nüfusa sahipti (BOA. TD. nr. 61, s. 107; BOA. TD. nr. 166, s. 488; BOA. TD. nr. 176, s. 133; BOA. TD. nr. 337, v. 52b).

Timur veled-i Mustafa: Çine kazasına kaydedilen tir, 1563 tarihinde Tamla (?) nahiyesinde sakin olarak görülmekteydi. Tir 1517 ve 1530 tarihlerinde 41, 1533 tarihinde 60 ve 1563 tarihinde 39 neferdi (BOA. TD. nr. 61, s. 101; BOA. TD. nr. 166, s. 487; BOA. TD. nr. 176, s. 124; BOA. TD. nr. 337, v. 52a).

Yağasir (?): Sadece 1563 tarihli tahrirde tespit edilen tir Çine kazasına tabi olup, 123 nefer nüfusa sahipti (BOA. TD. nr. 337, v. 51a).

Yusuf veled-i Ahmed/Musa veled-i Yayla: Defteran kazasına tabi olan tir Karaca Koyunlularla birlikte Çobanlara da tabi olarak kaydedilmiştir. Son iki tahrirde rastlanılmayan tir, 1517 tarihinde 22, 1530 tarihinde 21 ve 1533 tarihinde 27 neferdi (BOA. TD. nr. 61, s. 107; BOA. TD. nr. 166, s. 488; BOA. TD. nr. 176, s. 133).

7. TAHMİNİ NÜFUSLARI

Yörüklerle ait tahrir defterleri incelendiğinde Yörüklerin hane, bennak, mücerred şeklinde tıpkı yerleşik ziraatçı reayanın yazımında takip edilen usule göre kaydolunduğu görülmektedir. Bu cümleden olarak, bir Yörük vergi hanesinin kaç kişiden ibaret olduğu ya da en azından tahmini nüfus hesaplamasında nasıl bir yol takip edileceği önemli bir müşkülât olarak karşımıza çıkmaktadır. Tahmini nüfus hesaplamalarında kullanılmak üzere pek çok araştırmacı tarafından farklı formüller ileri sürülmüştür. Fakat nüfus hesaplamalarında hangi formül kullanılırsa kullanılsın, bulunan bütün rakamların bir tahminden öteye gitmediği ve bunun ortaya çıkan rakamların büyütmesinden başka bir işe yaramadığı malumdur. Bundan dolayı çalışmamızda sadece defterlerde geçen neferler esas alınmıştır.

Buna göre, Aydın sancağında yaşayan Karaca Koyunlular 1466-7 tarihinde 1907, 1473-7 tarihinde 3305, 1476-7 tarihinde 3194, Kanuni döneminde 3971 -TD 166'da 3869-, 1533 tarihinde 4398 ve 1550 tarihinde 5452 nefer nüfusa sahipti. 1466-7 ve 1476-7 tarihli defterlerin eksik olduğu göz önüne alınırsa nüfusunun biraz daha fazla olması gerektiği söylenebilir. Bununla birlikte Karaca Koyunlu cemaatlerinin nüfusunda sürekli bir artış olduğu gözlenmektedir. Kanuni dönemiyle 1533 tarihleri arasında 427, 1533 ila 1550 tarihleri arasında 1054 neferlik bir artış meydana gelmiştir. Son iki tahrir arasında nüfus artışı yaklaşık %25 civarındadır. XVI. yüzyıl boyunca Batı Anadolu Yörüklerinin nüfus artışının %10 civarında olduğu göz önüne alınacak olursa (Gülten 2008, s. 97), Karaca Koyunluların nüfus artışı daha fazladır.

Menteşe sancağındaki Karaca Koyunlu taifesinin nüfusu ise 1517 tarihinde 1319, 1530 tarihinde 1358, 1533 tarihinde 1474, 1563 tarihinde 1085 ve son olarak 1583 tarihinde 380 neferdir. Karaca Koyunlularda görülen bu nüfus azalışı sancakta görülen Yörüklerin nüfusunun azalışına benzer bir durum sergilemektedir (Gülten 2008, s. 82). Mentеше Yörüklerinin nüfusunda görülen bu düşüş diğer bölgelere yapılan göçlerle birlikte (İnalçık 1996b, s.45-46), bölgede bulunan Yörüklerin yerleşme oranının zamanla artmasıyla açıklanabilir (Gülten 2008, s. 82).

8. SONUÇ

Karaca Koyunlu ismi cemaatlerin besledikleri koyunların renginden dolayı alınmış bir isim olup, Kara Koyunlu Devleti ile bir bağlantısı yoktur.

Karaca Koyunlu taifesi Aydın ve Menteşe sancaklarında yaşamıştır. Aydın ve Menteşe sancağında tahrir edilen cemaatlerin zaman zaman farklı kazalarda tahrir tabi tutuldukları görülmektedir. Bu durum, cemaatlerin hareket halinde olması nedeniyle tahrir sırasında buldukları kazaların farklı olmasıyla açıklanabilir. Aydın sancağındaki cemaatler Ayasuluğ, Birgi, Güzelhisar, Honaz, Ilıca, İzmir, Sart, Tire, Kestel, Lazıkiyye, Manisa, Yenişehir kazalarında, Menteşe sancağında bulunan cemaatler ise Balat, Bozüyük, Çine, Defteran, Mazun, Peçin ve Sobuca kazalarında tahrir edilmiştir.

Karaca Koyunlu taifesini oluşturan cemaatler zamana göre değişiklikler göstermiştir. Bu durumda, ilk tahrirlerde cemaatlerin sakin olduğu köylerin daha sonra cemaat olarak kaydedilmiş olmasının yanında nüfus yoğunluğu nedeniyle cemaatlerin bölünmüş olması etkili olmuştur. 1466-7 tarihinde 36, 1473-7 tarihinde 45, 1476-7 tarihinde 52, Kanuni döneminde ve 1533 tarihinde 53 olarak tespit edilen cemaat 1550 tarihinde 72'ye yükselmiştir. Menteşe sancağında yaşayan taife ise 1517 tarihinde 17, 1533 tarihinde 16, 1563 tarihinde 14 ve 1583 tarihinde 8 cemaatten oluşmaktadır.

Karaca Koyunlular dağıldıkları alanın genişliği ve nüfus oranının fazlalığı nedeniyle kaza itibar olunarak, kadı tayin edilmiştir. Yine nüfuslarının fazla olmasından dolayı, gelir miktarlarının da fazla olması hasebiyle padişah hasları arasında yer almıştır. Batı Anadolu'daki diğer Yörük teşekküllerinden farklı olarak Karaca Koyunlulara mensup neferlerden 66 koyunu olanlardan 2 koyuna 1 akçe, 66 koyundan az koyunu olanlardan ise 33 akçe hane vergisi tahsil edilmiştir.

Karaca Koyunlu cemaatleri ilk tahrirlerinden itibaren yerleşik hayata oldukça yakınlardır. Cemaatlerin önemli bir kısmı köylerde sakinidir. Onların yerleşik hayata geçişlerinde bölgenin zirai faaliyetlere müsait olması en önemli etken olarak görülmektedir. Tahrirlerde cemaatlerin yaylak ve kışlak mahalleriyle ilgili ise herhangi bir bilgi yoktur.

Son olarak, taifenin nüfusu sürekli artış göstermiştir. Bu bağlamda, Karaca Koyunluların nüfusu 1466-7 tarihinde 1907, 1473-7 tarihinde 3305, 1476-7 tarihinde 3194, Kanuni döneminde 3971 -TD 166'da 3869-, 1533 tarihinde 4398 ve 1550 tarihinde 5452 neferdir. Menteşe sancağındaki Karaca Koyunlu taifesinin nüfusu ise 1517 tarihinde 1319, 1530 tarihinde 1358, 1533 tarihinde 1474, 1563 tarihinde 1085 ve son olarak 1583 tarihinde 380 neferdir.

KAYNAKÇA

- Akgündüz, A. (1990–1996). Osmanlı kanunnâmeleri ve hukukî tahlilleri, C. I-IX, İstanbul.
- Armağan, A. (2008). XV. ve XVI. Yüzyıllarda Teke Sancağı'nda Konar-Göçerler. *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Yörükler ve Türkmenler*, Ed. Hayati Beşirli-İbrahim Erdal, Ankara.
- Egawa, H.-Şahin, İ. (2007). *Yağcı Bedir Yörükleri*, İstanbul
- Emecen, F. (1988). Ağnam resmi. *Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.I.
- Gülten, S. (2008). XVI. Yüzyılda Batı Anadolu'da Yörükler. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Gülten, S. (2009). XVI. Yüzyılda Söğüt yörükleri. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, Sayı 50, Ankara.
- Gündüz, T. (2005). XVII. ve XVIII. Yüzyıllarda Danişmendli Türkmenleri. İstanbul.
- Gündüz, T. (2003). Osmanlı ekonomisi içinde konar-göçerler. *Kâzım Yaşar Koprıman'a Armağan*, Ankara.
- Gökçen, İ. (1946). 16. ve 17. Asır Sicillerine Göre Saruhan'da Yörük Ve Türkmenler. İstanbul.
- Halaçoğlu, Y. (1997). XVII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nun İskân Siyaseti Ve Aşiretlerin Yerleştirilmesi. Ankara.
- Halaçoğlu, Y. (2003). Anadolu'da türk aşiretleri ve karakeçililer. *Tarihten Günümüze Karakeçililer*, Ed. İsmail Özçelik, Kırıkkale.
- İnalcık, H. (1996a). Osmanlılar'da raiyyet rüsumu. *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi*, İstanbul.
- İnalcık, H. (1996b). The Yürüks: Their Oorigins, expansion and economic role. *Oriental Carpet and Textile Studies*, London.
- Orhonlu, C. (1987). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Aşiretlerin İskânı*. İstanbul.
- Sarı, S. (2008). XV-XVI. Yüzyıllarda Menteşe, Hamid ve Teke Sancağı Yörükleri. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Isparta:Süleyman Demirel Üniversitesi.
- Sümer, F. (1980). Oğuzlar (Türkmenler). İstanbul.
- Şahin, İ. (2006). *Osmanlı Döneminde Konar-Göçerler*. İstanbul.
- Tanoğlu, A. (1966). *Nüfus ve Yerleşme*. C.I, İstanbul.
- Uzunçarşılı, İ. H. (2003). *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri*. Ankara.
- Yılmaz, F. (1994). Karaca Koyunlu yörükleri kanunu. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, C. IX, İzmir.

Arşiv Vesikaları

1.Başbakanlık Osmanlı Arşivleri (BOA)

Tahrir Defterleri (TD): 1/1M, 8, 30, 49, 61, 87, 121, 165, 166, 176, 270, 337, 414, 438.

Maliyeden Müdevver Defterler (MAD): 14, 230, 232, 17863.

Mühime Defterleri (MD): 41.

2. Kuyud-ı Kadime Arşivi Tahrir Defterleri (KKA. TD): 47, 51, 67, 107, 110, 144, 145.

Yrd. Doç. Dr. Sadullah GÜLTEN

16.02.1978 tarihinde Yozgat'ta doğdu. 2001 yılında Gazi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nü bitirdi. Yüksek lisansını (2004) ve doktorasını (2008) Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yeniçağ Anabilim Dalı'nda tamamladı. Halen Ordu Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nde Yrd. Doç. Dr. olarak çalışmaktadır. Yabancı dili İngilizce olup, evli ve iki çocuk babasıdır.

*Balıkesir
Üniversitesi Sosyal
Bilimler Enstitüsü
Dergisi
Cilt 12 Sayı 22
Aralık 2009
ss.192-215*